

de anti fascist

uitgave van:

**anti fascistische oud verzetsstrijders nederland
bond van anti fascist**

Leharstraat 8 - 6961 BM Eerbeek

2008 - 1

In dit nummer o.a.

Ter inleiding
blz. 2

De vergeten artiesten(1)
blz. 3

Van Celine
blz. 4

Heesters Raus!
blz.5

Illegale gevangenen
blz. 9

Hedendaags verzet
blz. 13

Reina Prinsen-Geerligs
blz. 14

Ingezonden
blz. 16

Jongerenmeeting
Buchenwald
blz. 18

Als in Serajevo 1914
(Kosovo)
blz. 20

Wat we nog kwijt wilden
blz. 23

Verschijnt 4 keer per jaar.
ISSN 0166-7556

Algemeen correspondentie-adres:
Leharstraat 8 - 6961 BM Eerbeek
Tel. 0313-654685
e-mail secr@afvn.nl
website www.afvn.nl

Abonnementsprijs:
Minimaal 10 euro per jaar

Losse nummers euro 2,50 (excl. portokosten)

Opgave abonnementen:
Telefonisch of per e-mail

Redactie coördinatie:
Jan Cleton

Redaktiemedewerkers:
Jan IJssink,
Celine v.d. Hoek,
Piet Schouten,
Toos Plug,
en vele anderen.

Vertaalster:
Toos Plug
Buitenlandse contacten:
Celine v.d. Hoek,
Annabelle Schouten.
Layout:
Jan Cleton

De Antifascist is een uitgave van de A.F.V.N. (Anti Fascistische oud Verzetsstrijders Nederland, Bond van Anti-fascisten).

Deze vereniging stelt zich ten doel:

- a. te zorgen dat de daden van het anti-fascistische verzet bekendheid houden, respectievelijk bekendheid krijgen;
- b. herlevend fascisme (neo-fascisme) te signaleren en met alle, bij de wet geoorloofde middelen te bestrijden;
- c. te strijden voor vrede en vriendschap tussen de volkeren;
- d. te strijden tegen iedere vorm van discriminatie.

Wilt u ons werk steunen?
Stort dan een bijdrage op giro nr.
3206900 t.n.v. penningmeester
A.F.V.N. Voorstraat 42 A, 3931 HE
Woudenberg. Tel. 033 - 2860271

De vergeten artiesten (1)

‘Een dichter die Grünbaum* heet is er geweest’

Piet Schouten

De media besteedden veel tijd aan het optreden van Heesters, een artiest die ‘lustig’ door bleef zingen voor de Wehrmacht en SS, welke een spoor van massavernietiging en oorlog door heel Europa trokken. In een serie artikelen willen we als redactie van De AntiFascist aandacht schenken aan de talloze vergeten artiesten die voor, tijdens of na de oorlog omkwamen ten gevolge van de misdaden van het naziregime.

‘Als mijn naam me schaadt, wat ben ik met mijn geest?
Een dichter die Grünbaum heet is er geweest’

(* 7. April 1880 in Brünn, † 14 januari 1941 in KZ Dachau) cabaretier, conférencier, cabaretleider, auteur van operettes, revues, zangstukken, chansons, coupletten, theater- en filmacteur, regisseur

Op 7 april 1880 wordt Franz Friedrich (Fritz) Grünbaum in Brünn, Oostenrijk, als zoon van een kunsthedelaar geboren. Na zijn middelbare school in Brünn studeert hij van 1899 tot 1903 rechten in Wenen. Vanaf 1906 treedt hij op als conférencier en cabaretier, later ook als acteur. Hij schrijft libretto's, o.a. voor operettes van Franz Léhar. Zijn glansrijke periode begint in de “Hölle” in het souterrain van het Theaters an der Wien. Tussen 1912 en 1914 werden zijn verzamelde conférences en monologen onder de titel ‘Leugenachtige waarheden’ in negen delen gepubliceerd. Begin 1915 meldt hij zich als vrijwilliger voor het front, en in 1918 komt hij terug als eerste luitenant, met talrijke eretekens en gededesillioneerd. Hij keert terug naar het toneel, leidt cabarets in Wenen en staat in contact met cabaretier/acteur Paul Morgan, Alexander Roda Roda¹ en Hermann Leopoldi². In Berlijn en Wenen is hij steeds meer met politiek cabaret bezig en hij speelt ook bijrollen in films en toneelstukken. Met Roda Roda schrijft hij draaiboeken. Vanaf 1921 werkt hij samen met de uit Hongarije afkomstige acteur en cabaretier Karl Farkas. Ze treden op met de door hen gelanceerde dubbelconférence. Korte tijd voor de inval van de Duitse troepen in Oostenrijk op 10 maart 1938 spelen Grünbaum en Farkas voor de laatste keer in theater “Simpl”. Daarna mogen zij de bühne niet meer betreden. Na de inval van de Duitse Wehrmacht in Oostenrijk komt Fritz Grünbaum, als criticus van het naziregime, meer en meer onder politieke en antisemitische druk te staan.

Farkas lukt het om te vluchten. Tijdens een poging op 11 maart om samen met zijn vrouw Lilly naar Tsjecho-Slowakije te vluchten wordt Grünbaum door de grenspolitie teruggestuurd. Grünbaum kan zich een tijdje verschuilen in Wenen, maar wordt echter verraden. Op 1 april 1938

wordt hij gearresteerd en in de politiegevangenis op de Elisabethpromenade in Wenen gevangengezet. In mei 1938 zit hij in het verzamelkamp Karajangasse in Wenen samen met o.a. Bruno Kreisky³ opgesloten. Korte tijd later wordt hij op de eerste transporten gedeporteerd naar Dachau. Al in de trein wordt zijn ‘brutale tong’ door de laarzen van een SS-er zo onder handen genomen, dat hij de opgezette tong niet meer in de mond terugtrekken kan. In Dachau treedt hij op als cabaretier. Eind september 1938 brengt de SS hem over naar Buchenwald. Daar werkt hij in de kousenstopperij, in de steengroeve en in het latrinecommando, en ook daar werkt hij mee aan cabaretvoorstellingen voor de gevangenen. Hij ontmoet er Fritz-Löhner-Beda⁴. Ondanks mishandelingen en zijn tuberculose bleef hij zijn scherpe tong tot het eind gebruiken en hij probeerde op deze manier medegevangenen in deze ellendige periode een hart onder de riem te steken. Op 24 oktober 1940 wordt Fritz Grünbaum opnieuw naar Dachau overgebracht, waar hij op 14 januari 1941 onder erbarmelijke omstandigheden sterft.

Het heeft tot de late jaren '80 van de vorige eeuw geduurd voordat er een monument kwam ter nagedachtenis aan deze artiest na lange politieke twisten op initiatief van inwoners en slachtoffers en nabestaanden van het nazire-

gime waaronder Bruno Kreisky, die met Fritz Grünbaum in de Gestapogevangenis Karajangasse de strozak gedeeld had. Het is typerend dat bij de naar hem genoemde Grünbaum-Kreuzung gelegen Esterhazy-Park (...) een monsterlijk metersdik gewapend betonnen bouwwerk uit de tijd van het „duizendjarige rijk“ staat. En deze vroegere als luchtdoelafweer dienst doende toren draagt nu ten gevolge van een besluit van het Weense stadsparement het huisnummer: „Fritz Grünbaum Platz 1“.

Bronnen:

http://mariahilf.gruene.at/bezirksgeschichte/artikel_kopie_1/lesen/17297/)

<http://www.cyranos.ch/smgruf-d.htm>

<http://www.kabarettarchiv.at/Bio/Gruenbaum.htm>

‘Concentratiekamp Buchenwald’, Portretten van Intellectuelen en kunstenaars, Uitgeverij EPO

(Footnotes)

¹ Schrijver en filmacteur Alexander Roda Roda, 13.4.1872-20.8.1945) behoorde 10 mei 1932 tot een groep democratische intellectuelen, die [Carl von Ossietzky](#) voor aanvang van zijn arrestatie in Berlijn demonstrieren begeleiden.

² 15. 8.1888-28.6.1959. Oostenrijkse componist, cabarettier en pianist; Leopoldi schreef o.a. de muziek van de „Buchenwald-Marsch“, tekst is van Löhner-Beda

³ 22.1.1911-29. Juli 1990. Bondskanselier van Oostenrijk van 1970-1983, in 1926 lid van de sozialistische Arbeiterjugend (SAJ), actief in de antifascistische strijd, in 1935 medeoprichter van de Revolutionäre Sozialistische Jugend, waarna een arrestatiebevel uitgevaardigd werd. Na tuchthuis kon hij op het nippertje naar Zweden vluchten.

⁴ 24.6.1883 in Wildenschwert, Bohemen, † 4. 12.1942 in Auschwitz), Oostenrijkse librettist, tekstschrijver van schlagers en schrijver

Fritz Grünbaum in Dachau, 28 juni 1938

van Celine (v.d. Hoek-de Vries)

Wordt de 5^e Mei de Dag van de Vrijheid ???

In 2006 deelde Minister-President Balkenende met vreugde in zijn stem aan het Nederlandse volk mede dat de 5^e Mei voortaan zal worden gevierd als de Dag van de Vrijheid.

Zoveel gotspe had ik van alle Minister-Presidenten vanaf het einde van de 2^e Wereldoorlog tot aan de huidige Minister-President nog niet meegemaakt. De heer Balkenende heeft met deze mededeling de mensen die hebben gestreden tegen fascisme en racisme en waarvan een groot aantal dit met de dood hebben moeten bekopen, een flinke trap na gegeven.

De Nederlandse overheid vindt blijkbaar het woord “antifascisme” niet meer van deze tijd en een vies woord. In ons land mogen racisten tot zelfs in de Tweede Kamer hun racistische en beledigende vuil spuien, waar vooral de regeringspartijen met zeer veel interesse naar luisteren. Men is tot op heden niet van plan hen dit te verbieden. Gelukkig hoort men van vele kanten protest hiertegen.

Fascisten uit Duitsland, België, Frankrijk en Nederland kunnen, onder Nederlandse politiebescherming, demonstreren in ons land en leuzen roepen zoals “Nederlandse

vrouwen zorg dat er Arische kinderen geboren worden “. Dit gebeurde enige maanden geleden in Doetinchem.

Wat wij als Nederlanders volgens MP Balkenende behoren te hebben is het V.O.C. (Verenigde Oost-Indische Compagnie) gevoel. Wij leerden lang voor de oorlog op de lagere school en MULO over de heldendaden van De Ruijter en Piet Hein. Deze heldendaden bestonden uit oorlogvoeren tegen Engeland en Spanje en hun eigen **piraterijen**.

De Ruijter en Piet Hein leefden ten tijde van de zogenaamde Gouden Eeuw. Het was toen ook niet alles goud wat er blonk. Het gewone volk leefde in enorme armoede en werd door de kleine rijke bovenlaag, “de regenten”, “klootjesvolk” genoemd. Deze rijke bovenlaag profiteerde alleen van de grondstoffen (o.a. specerijen) uit de koloniën in ‘Nederlands Oost-Indië’. Voor de arme bevolking waren dit soort zaken onbetaalbaar.

Over dit onderwerp schreef de auteur Erich Küttner van het boek “het hongerjaar 1566” hele duidelijke taal.

De 5de Mei moet derhalve een feestdag blijven waarop de bevrijding van het fascisme wordt gevierd.

Woedende protesten tegen concert in Amersfoort

Geen podium voor Nazi-collaborateur Heesters

Door Bert Bakkenes

Amersfoort heeft sinds eind november te maken met een erfenis uit de Tweede Wereldoorlog die tot woedende protesten heeft geleid. Het gaat om een concert door de 104-jarige operettezanger Johannes Heesters die zijn laatste hartewens wil vervullen door nog één keer voor een Nederlands publiek in zijn geboortestad op te treden. Een controversieel plan omdat Heesters tijdens de Tweede Wereldoorlog in Duitsland vertoefde en menigmaal optrad voor de bonzen van het Nazi-regime inclusief Adolf Hitler. Ook bracht hij een bezoek aan het concentratiekamp Dachau, zonder dat dit zijn handelwijze op enigerlei manier beïnvloedde. Het gevolg was dat hij na de oorlog in Nederland niet meer welkom was. Maar wie was deze Heesters precies, en hoe diep waren zijn banden met de Nazi-heersers die in heel Europa en verder daarbuiten dood en verderf zaaiden?

Hartewens

Er bestaat een spreekwoord dat zegt dat mensen die in glazen huizen wonen niet met stenen moeten gooien. Blijkbaar heeft Johannes Heesters nog nooit van deze wijze raad gehoord. Afgelopen zomer gaf hij in een interview in de Volkskrant aan dat zijn laatste hartewens was om nog een keer in Nederland op te treden. Uit het interview viel af te lezen dat hij zelf vond dat niets meer zo'n optreden in de weg stond. Amersfoort was zich toen nog niet bewust van het naderende onheil. Heesters was in Nederland nauwelijks meer bekend na jaren in Duitsland waar hij nog steeds optreedt ondanks zijn hoge leeftijd. Het interview kwam onder ogen van het Amersfoortse gemeenteraadslid Gerard van Vliet van de opportunistische lokale partij BPA, die er een vreemde hobby op nahoudt; hij bestudeert de activiteiten van mensen van over de 100 jaar die nog steeds actief zijn. Hij heeft hier zelfs een boek over uitgegeven.

Voor van Vliet, die nauwelijks over historisch besef beschikt, was Heesters natuurlijk een prachtig studieobject. Hij nam contact op met de directie

van Theater De Flint, de gesubsidieerde stadsschouwburg in Amersfoort, en het plan voor een Heesters concert was geboren. Van Vliet vroeg het Amersfoortse stadsbestuur of er bezwaar zou zijn tegen zo'n concert, en toen dit niet het geval bleek te zijn zochten hij en de directie van het theater de publiciteit. Er moesten immers 800 kaarten verkocht worden en het concert werd gepresenteerd als een sympathieke sensatie, een eeherstel voor een oude artiest die als zoon van een Amersfoorts echtpaar nog wel een paar uurtjes in het middelpunt van de belangstelling gegund was. Omdat bijna niemand de geschiedenis van Heesters meer kende, zolang na de oorlog, waren de eerste reacties nogal pro-Heesters. Het ging immers om een oude man, dus waarom zou hij niet zijn droom mogen waarmaken. Maar al snel kwam er tegengas. Antifascisten, de joodse gemeenschap, overlevenden van de concentratiekampen en politieke activisten keerden zich gezamenlijk tegen het plan voor een concert en riepen Heesters op om in zijn heimat Duitsland te blijven.

Heesters zelf reageerde hierop met een open brief aan zijn "lieve landgenoten" waarin hij beweerde niets fout te hebben gedaan en waarbij hij steeds opnieuw herhaalde dat hij alleen voor zijn brood in Duitsland had opgetreden en met het Nazi-regime niets of nauwelijks wat te maken had gehad. Wel gaf hij toe dat hij in mei 1942 in het concentratiekamp Dachau was geweest voor een bezoek (volgens andere bronnen begin 1941 (nvdr)). Hij herhaalde dit in een interview met een journalist van De Pers dat op 19 januari werd gepubliceerd. Heesters blijft beweren dat hij naar het kamp ging met een operettegezelschap uit Munchen, en dat hij tot het bezoek gedwongen was. Maar hij blijft in alle toonaarden ontkennen dat hij in het kamp heeft opgetreden. Er was een Poolse gevangene die

het tegendeel beweerde, maar deze man is intussen helaas overleden. Volgens Heesters was er in het kamp niet veel bijzonders te zien. Hij zag gebouwen en tuintjes, en van mishandelde gevangenen was geen sprake. Hij schaamde zich veel later wel dat hij was gegaan, maar steeds opnieuw laat hij merken dat het allemaal weinig voorstelde en het hem dus ook niet echt kan worden aangerekend.

Dachau

Dat Dachau het eerste concentratiekamp van de Nazi's was waar vanaf 1933 vele duizenden communisten, sociaal-democraten, joden, geestelijken en andere antifascisten gevangen werden gezet en gemarteld wordt door Heesters niet als belangrijk gezien. Over de vele slachtoffers laat hij geen traan (In Dachau werden officieel 30.000 mensen terechtgesteld, daarbij wordt geen rekening gehouden met de mensen die overleden door de erbarmelijke omstandigheden (nvdr)). Hij zag er allemaal niets fouts in en trok er ook geen conclusies uit zijn bezoek. Een vreemde opstelling omdat Dachau wel degelijk een plaats was waar de ware aard van het Duitse nationaal-socialisme zonder schijn naar voren kwam. Zo bezocht ook Oscar Schindler, bekend geworden door "Schindlers List", Dachau in 1939. Hij werkte in die tijd voor de Abwehr en was lid van de NSDAP. Wat hij in Dachau zag opende hem de ogen met betrekking tot het Nazi-regime, en dit legde de kiem voor zijn latere reddingsoperatie die het leven redde van 1200 joodse arbeiders. Hoe is het mogelijk dat een Duitser als Schind-

ler wel conclusies trok uit zijn bezoek aan het kamp, terwijl de Nederlander Heesters, die geen NSDAP-lid was, zijn aanwezigheid in het kamp zonder moeite van zich af kon afschudden en kort daarna al weer op het podium stond?

Om dit beter te begrijpen moeten we kijken naar de carrière van Heesters die, na in Nederland zijn eerste successen te hebben geboekt, in 1934 naar Wenen vertrok om zijn zangcarrière naar een hoger niveau te tillen. In Duitsland was Hitler toen al aan de macht, maar in Oostenrijk nog niet. In 1936 vertrok Heesters naar Berlijn, waar hij naast oprechte optredens ook in amusements- en liefdes- films ging spelen. We moeten hierbij niet over het hoofd zien dat de Duitse filmindustrie in zijn geheel onderdeel uitmaakte van het propaganda-apparaat dat werd geleid door de beruchte Dr. Goebbels. Deze Dr. Goebbels had veel bewondering voor Heesters, en dat dit wederzijds was blijkt uit een brief die in het artikel in De Pers werd aangehaald. De brief dateert van 2 december 1942. In het schrijven vroeg Johannes Heesters de Reichsminister om hem in meer films te laten spelen. Niet voor het geld, maar omdat hij nuttig wilde worden ingezet voor de filmindustrie, met andere woorden de propaganda-industrie. Hij tekende de brief met "Heil Hitler". Een

afdruk daarvan met de handtekening werd bij het artikel afgedrukt. Zelfs in de jaren 1943 en 1944, toen voor de wereld duidelijk werd dat Duitsland de

oorlog ging verliezen, speelde Heesters nog in vijf grote films. Na de oorlog kreeg Heesters een kort filmverbod omdat hij deel had uitgemaakt van de filmindustrie van de Nazi's. Maar het

Koper

Intussen is duidelijk geworden dat Heesters veel meer was dan alleen maar een meeloper. Niet alleen kwam Hitler vaak naar zijn voorstellingen en werd hij twee maal in de erelege van de Nazi-leider ontvangen. Onderzoek heeft ook aangetoond dat Johannes Heesters stevig investeerde in de Duitse wapenindustrie. Samen met een collega acteur, Heinrich George, werd hij eigenaar van een 'Fabrik fur Ersatzkupfer'. In de fabriek werd een substituuut voor koper gemaakt dat nodig was om koperen geleidingsringen te produceren die werden gebruikt om er voor te zorgen dat granaten hun doel troffen. In deze fabriek kon Heesters zijn hoge gages investeren en de winsten waren hoog omdat het product van essentieel belang was voor de Duitse oorlogvoering. Natuurlijk zei hij achteraf dat hij niet had geweten wat er in de fabriek werd gemaakt. Hij had de kunst van zijn Duitse meesters goed afgekeken. Er wordt op dit moment nog onderzoek gedaan naar de fabriek, maar de kans is groot dat er gebruik werd gemaakt van dwangarbeid.. Dat was in bijna alle Duitse fabrieken het geval, omdat de mannen naar het front waren en er gebrek aan arbeidskrachten was. Ook veel Nederlanders waren in Duitsland tewerkgesteld. Het is dus niet ondenkbaar dat Heesters zijn ka-

Dachau was het eerste officiële concentratiekamp dat in Nazi-Duitsland werd geopend en was in eerste instantie bedoeld voor Duitse tegenstanders van de Nazi's, vooral communisten, sociaal- democraten en vakbondsactivisten. Later zaten er gevangenen uit heel Europa en ook joodse gevangenen. Er zijn vele bekende verzetsstrijders, politieke leiders, geestelijken en anderen die in Dachau gevangen hebben gezeten. Een directe link met Amersfoort had Titus Brandsma. Hij werd vanuit Kamp Amersfoort naar Dachau gestuurd en daar vermoord. Zie de lijst hieronder:

Enkele bekende gevangenen uit Dachau:

Alfred Andersch - communist
 Wiardi Beckman - politicus SDAP
 Bruno Bettelheim - schrijver
 David Ludwig Bloch - schilder
 Xavier van Bourbon-Parma - Carlistisch troonpretendent
 Titus Brandsma - priester
 Emil Carlebach - communist
 Georg Elser - verzetsman
 Leopold Figel
 Viktor Frankl - een joods psychotherapeut uit Wenen
 Anton Fränznick - priester
 Jan Ysbrands Galama - pastoor
 Ed. Hoornik - dichter
 Alois Hundhammer - politicus
 Herman Knoop - predikant
 Bib van Lanschot - verzetsman
 Karl Leisner - priester
 George Maduro - verzetsstrijder
 Oskar Muller - communist
 Martin Niemöller - predikant **)
 Jacobus Overduin - predikant
 Boris Pahor - partizaan
 Robert Regout - priester en hoogleraar volkenrecht
 Hermann Scheipers - priester
 Richard Schneider - priester
 Aloys Scholze - priester
 Kurt Schumacher - politicus
 Jura Soyfer - schrijver
 Nanne Zwiep - predikant
 Carel Steensma - Nederlands piloot en verzetsstrijder

**) Martin Niemöller (Lippstadt, 14 januari 1892 - Wiesbaden, 6 maart 1984) was een Duits militair, lutherse theoloog en verzetsstrijder. Bekend is zijn gedicht:

Toen de nazi's de communisten arresteerden heb ik gezwegen;

Ik was immers geen communist.

Toen ze de sociaal-democraten gevangen zetten heb ik gezwegen;

Ik was immers geen sociaal- democraat.

Toen ze de syndicalisten kwamen halen heb ik gezwegen;

Ik was immers geen syndicalist.

Toen ze de Joden opsloten heb ik gezwegen;

Ik was immers geen Jood.

Toen ze de katholieken arresteerden heb ik gezwegen;

Ik was immers geen katholiek.

Toen ze mij kwamen halen ...was er niemand meer die nog kon protesteren.

was maar een kort verbod omdat hij toch vooral als naïeve meeloper werd gezien, die alleen maar aan zijn carrière dacht.

pitaal gebruikte om Nederlandse arbeiders tot dwangarbeid te dwingen. Na de oorlog had Heesters nog de gotspe om te klagen dat hij door de oorlog en de bombardementen alles was kwijtgeraakt, zijn koperfabriek, zijn hemdenwinkels en zijn huizen.

Wat hij er niet bij vertelde was dat hij een schadeloosstelling van de West-Duitse regering had ontvangen. Ook met de genoemde huizen was het nodige niet in orde. Het eerste huis was een grote villa in Berlijn waar eerder een joodse familie in had gewoond die in 1938 was gevlucht. Later betrok hij een huis in zuid Duitsland dat ook van een joodse familie was gestolen. Hoe we het ook wendede of keren dit zijn niet de acties en de activiteiten van een naïeve meeloper, zoals door de Heesters fans, waaronder Gerard van Vliet, wordt beweerd. Heesters ging zonder protest mee in alles wat het regime van hem vroeg, en hij liet zich er riant voor betalen. Tot aan de dag van vandaag heeft hij zich nooit verontschuldigd voor zijn gedrag. In alle interviews pronkt hij met zijn zogenaamde handigheid, het feit dat hij nooit lid van de NSDAP is geweest en dat hij altijd Nederlander is gebleven. Hij heeft duidelijk nergens spijt van, een trekje dat niet onbekend is onder zijn Duitse generatiegenoten.

Natuurlijk was het gedrag van Heesters tijdens de oorlog in Nederland niet ongemerkt voorbijgegaan. Door zijn arrogantie begreep hij niet dat het voor hem het beste was om gewoon in zijn zelfgekozen heimat te blijven. In 1964 kwam hij naar Nederland om in de Koninklijke Schouwburg de rol van Baron von Trapp te spelen in de musical *The Sound of Music*. Maar het Nederlandse publiek liet duidelijk merken dat er niets was vergeten en zeker niets vergeven. Heesters werd uitgefloten en het publiek schreeuwde "Heesters SS", Hij hield het 4 maanden in Nederland vol en verdween toen, terug naar Duitsland. Voor Naziecollaborateurs was geen plaats op de Nederlandse podia.

Intussen is gebleken dat Heesters steeds is blijven hopen dat zijn daden uiteindelijk toch in het vergeetboek zouden verdwijnen. Dat heeft hem steeds tegengezeten. De man die

de waarheid over Heesters jaren later opnieuw onder Nederlandse ogen bracht was de journalist Jules Huf. Hij is vorig jaar overleden. In 1978 schreef Huf, die ooit een vriend van de zanger was, de waarheid over Heesters in een uitgebreid artikel in *Elsevier*. Bij het artikel publiceerde Huf foto's van Heesters met de kampcommandant van Dachau Piorkowski, een beruchte Nazi-beul. Op de foto loopt Heesters met de commandant door het kamp. De kans op een comeback leek voor Heesters voor altijd verkeken.

Dachau: In- uitgang voor het echte tuig

Toch bleek dit niet het einde van het verhaal. Omdat Heesters bijna al zijn generatiegenoten heeft overleefd gaat hij er vanuit dat zijn wandaden vergeten zijn en dat hij dus zonder problemen in zijn geboortestad het podium van de Flint kan bestijgen. De mensen die hem ooit uitfloten en het land uitjaagden leven immers niet meer. De weg lijkt nu open, niet alleen voor het uitkomen van een hartewens, maar ook voor een eerherstel. Nog steeds steekt het Heesters dat hij geen lintje heeft gekregen uit Nederland toen hij 100 jaar werd. Hij moet het met een klein Nederlands pensioentje doen. (Wat op zich al een schande is). Het concert op 16 februari moet een pleister op de wonden worden. Nog één keer wil Jopie, zoals hij in Duitsland liefkozend wordt genoemd, schitteren als bewijs dat hij nooit iets fout heeft gedaan en door iedereen verkeerd is begrepen. Dat hij daarbij volledig voorbijgaat aan de gevoelens van de slachtoffers maakt hem verder niets uit.

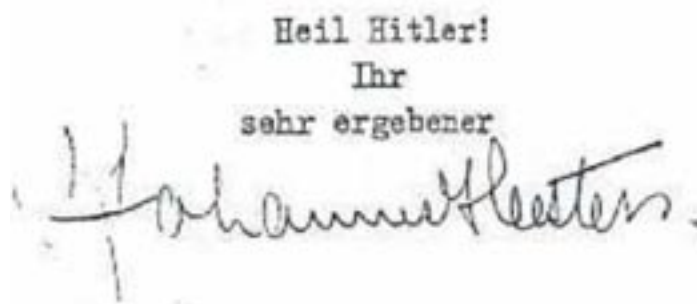
Ondanks een wat langzaam begin zijn de protesten intussen behoorlijk

opgang gekomen. Er verschenen protestbrieven in de kranten van onder meer de Amersfoortse Joodse Gemeente, de Joodse Gemeente Amsterdam NIHS, en talloze individuen die hun ongenoegen over het concert hebben geuit. Er is een comité opgericht onder de naam Heesters Raus en de tegenstanders hebben intussen menig kranten- of Tv-interview achter de rug. Er wordt actief actie gevoerd door de Communistische Jongeren Beweging CJB en bijna iedere dag verschijnen er ingezonden brieven in de kranten van zowel voor als tegenstanders.

Persoonsbewijs

De eerste krachtmeting kwam tijdens het begin van de kaartverkoop voor het concert in december. De directie was zo bang voor ongeregelheden dat er dranghekken werden geplaatst en er beveiligers aanwezig waren. Ook werd er gebruikgemaakt van een zogenaamde screeningprocedure. De tegenstanders hebben namelijk aangekondigd dat er plannen zijn om het concert te verstoren onder meer door een gelegenheidskoor dat partizanenliederen zal aanheffen als Heesters op het podium verschijnt. Er zal ook een fakkelwake zijn en over andere actievormen wordt nog gesproken. Dit alles heeft de directie van de Flint de stuipen op het lijf gejaagd. Tijdens de kaartverkoop eiste de directie plotseling dat iedereen zich moest legitimeren. De actievoerders weigerden terug te gaan naar de tijden van de bezetting en lieten hun 'persoonsbewijs' niet zien. De eis was juridisch onhoudbaar en even later werden er toch kaarten verkocht zonder het tonen van een document. Er konden kaarten worden gekocht, maar niet meegenomen. De kaarten worden thuisgestuurd na een screening. De plaatselijke SP gaat hier vragen over stellen in de Amersfoortse gemeenteraad. Intussen is er nog geen enkele kaart ontvangen, dus is de kans groot dat een aantal mensen geweigerd zal worden. Als dit inderdaad gebeurd zal het muisje zeker nog een staartje krijgen.

Begin januari kwam het concert plotseling op losse schroeven te staan toen Heesters bij een val verschillende ribben brak. Intussen lijkt hij hersteld, en is de kans groot dat het concert gewoon doorgaat. Vooral voor Amersfoort is het een schande als het concert en gelijktijdig het eerherstel toch doorgang mocht vinden. De geschiedenis van Amersfoort zal altijd verbonden zijn met Kamp Amersfoort (PDA), het Nazi-kamp tussen Amersfoort en Leusden dat als het meest gruwelijke kamp in Nederland bekend stond.

Heil Hitler!
Ihr
sehr ergebener
Johannes Heesters.

Ondertekening van een brief aan Joseph Goebbels

De resten van het kamp zijn tot nationaal monument verklaard, het is dan ook niet acceptabel dat een paar kilometer verderop, in het centrum van Amersfoort een Nazi-collaborateur

wordt gevierd als een soort overjarige held. De boodschap aan Johannes Heesters is duidelijk: 'Blijf in je zelfgekozen heimat, en laat je in Nederland nooit meer zien'.

Voor meer informatie is het Comité Heesters Raus te bereiken via

de volgende telefoonnummers:

Hein van Kasbergen: 06-54250492

Piet Schouten: 06-54250492

Oproep deelname Fakkelwake en persbericht

Woudenberg, 1 februari

Beste vrienden,

Het Comité Heesters Raus! heeft samen met het Bestuur van de AFVN/BvA, AntiFascistische Oud Verzetsstrijders Nederland/ Bond van Antifascisten het volgende bericht aan de Nederlandse media gezonden,

We vertrouwen erop dat u allen op 16 februari deelt zult nemen aan de Fakkelwake bij het Flintplein, aanvang: 19.00 uur om een waardige demonstratie van ons ongenoegen over het optreden van nazizanger Heesters te geven.

Met vriendelijke groeten,

Comité Heesters Raus!

Piet Schouten 033 2860271 / 06 54293580

Hein van Kasbergen 06 54250492

Gironummer 3206900 ten name van AFVN, Woudenberg

De directie van Theater De Flint meent bezoekers van de voorstelling van Johan Heesters te moeten screenen en deelt in een vandaag ontvangen brief mede aan aspirant-bezoekers dat 'het over aanwijzingen beschikt dat zij op 'ordeverstoringen' uit zijn'. (...) . De theaterdirectie heeft overleg gevoerd met politie en burgemeester en middels een brief - met juridisch aanvechtbare inhoud - verzonden met afwijzing aan individuele bezoekers van de voorstelling.

Het Bestuur van de AFVN/BvA vraagt zich af of de Nederlandse politie gezien haar verleden in de Tweede Wereldoorlog nou werkelijk niet iets anders te doen heeft dan zich met zulke zaken bezig te moeten houden. Aan het College bescherming persoonsgegevens (CBP) zijn schriftelijke vragen gesteld over de klacht over het vertonen van een legitimatiebewijs voor het verkrijgen van een toegangsbewijs voor een voorstelling in Theater de Flint in Amersfoort.

Wat men hier doet is een onrechtmatig oprekken van een wet uit het Wetboek van Strafrecht. Een strafbaar feit in dit geval vermeende 'ordeverstoring' is pas dan een strafbaar feit wanneer het in aanvang is genomen. Om bij voorbaat iets als 'ordeverstoring' te betitelen is geheel ver naast de feiten en de wetgeving gegrepen.

De genoemde, ernstige verdachtmakingen aan het adres van privépersonen zijn aanleiding geweest voor het stellen van schriftelijke vragen door de SP Amersfoort aan het College van B&W van Amersfoort over de gang van zaken. Men zal dit in de komende raadsvergadering behandelen.

Contactpersoon is Mr. A. Wiersma, 06-150 58 596

Op 16 februari zullen demonstranten een fakkelwake houden bij het Flintplein voor de slachtoffers van het Hitlerfascisme. Om 20.15 zullen de tegenstanders van het bezoek van nazi-zanger Heesters - waaronder voormalige KZ-gevangenen - zich begeven naar de St. Aegtenkapel voor bijwoning van een concert daar voor de slachtoffers van het naziregime, georganiseerd door de Leo Smit Stichting. De Leo Smit Stichting organiseert zaterdag 16 februari 2008 een extra concert in de St. Aegtenkapel in Amersfoort, om tegenwicht te bieden aan het gelijktijdig plaatsvindende optreden van Johan Heesters, in de Flint. <http://www.leosmit.nl/>

Namens het bestuur van de AFVN/BvA, Antifascistische Oud Verzetsstrijders Nederland/ Bond van Antifascisten, Piet Schouten,

Lid van het Dagelijks Bestuur.

Informatie Pers: Hein van Kasbergen 06 54250492

Illegale gevangenis in Nederland

Dit artikel is geschreven door Harry Westerink, medewerker van "De Fabel van de Illegaal" voor het Franstalige tijdschrift "Contradictions", een boekvormige uitgave te koop in Wallonië en Frankrijk. Het eerste nummer van 2008, onder redactie van Luk Vervaet, heeft als thema gevangenis. De foto's vallen o.v.v. de AF-redactie.

Het beleid van de Nederlandse overheid tegen mensen zonder papieren is vanaf het begin van de jaren 90 van de vorige eeuw steeds harder en onmenselijker geworden. Dat beleid kenmerkt zich door het massaal illegaal maken, opjagen en uitzetten van mensen die vanwege armoede, vervolging, discriminatie, geweld en oorlog uit de continenten Latijns Amerika, Afrika en Azië naar Europa vluchten. Gevangenis waar illegalen met het oog op uitzetting vaak maandenlang worden opgesloten, vormen een gruwelijk onderdeel van de deportatiemachine van de overheid.

De overheid heeft in de loop der jaren een systeem van administratieve en sociale apartheid opgebouwd, waardoor illegaal gemaakte mensen worden uitgesloten, gevangengezet, uitgezet naar hun land van herkomst of na maandenlange opsluiting weer op straat worden gegooid. Illegalen kunnen nauwelijks nog overleven, verpauperen, lijden honger, zwerven rond, en worden gek van angst en onzekerheid. Zo is een klasse van derderangsmensen ontstaan, zonder rechten en zonder voorzieningen, die stelselmatig en doelbewust worden uitgehongerd en uitgerookt door het staatsapparaat en zijn handlangers.

Om deze mensen te dwingen om Nederland te verlaten heeft de overheid de laatste 15 jaar steeds meer en steeds grotere illegale gevangenis gebouwd en in gebruik genomen. De mensen die in die gevangenis zitten opgesloten, worden niet verdacht van en zijn niet veroordeeld voor een strafbaar feit. Ze zijn dus geen criminelen, maar onschuldigen die van hun vrijheid worden beroofd omdat ze zich bevinden op een plek op aarde waar ze volgens de machthebbers en een fors deel van de bevolking niet mogen zijn. Illegaal verblijf is volgens de Nederlandse wetgeving op papier geen misdad. Maar in de maatschappelijke werkelijkheid criminaliseert de overheid illegalen aan de lopende band. Al jarenlang voeren beleids- en opiniemakers een hetze tegen men-

sen zonder papieren. Politici maken stemming tegen hen om het beleid steeds repressiever te kunnen maken. Hoewel onschuldig, worden illegalen toch gestraft met maandenlange opsluiting in gevangenis met een zwaar regime, zonder maximumtermijn, zonder proces, zonder veroordeling. Helaas steunen veel Nederlanders dit beleid.

Sinds een paar jaar zet de overheid illegalen niet alleen gevangen in gebouwen, maar ook op boten.

*Bajesboot: Vanaf de waterkant en vanaf de landkant.
Bepaald geen opvang van daklozen, maar van zware criminelen!*

In 2004 werd in Rotterdam detentieboot Reno in gebruik genomen. Die boot heeft 3 verdiepingen en een omvang van 12 bij 100 meter, en biedt plaats aan 288 gevangenis. In 2005 nam men detentieboot Stockholm in gebruik, die naast de Reno kwam te liggen. De Stockholm heeft ook 3 verdiepingen en een omvang van 26 bij 93 meter, en biedt plaats aan 472 gevangenis. In de Reno verblijven de gevangenis met zijn vieren in één cel. De Stockholm heeft cellen voor twee, vier en zes personen. De gevangenis slapen in stapelbedden en delen een douche, wc, tv en koffiezetapparaat. Elke twee dagen wordt er eten aangeleverd. In 2007 werd de grootste illegale gevangenis van Nederland geopend, met 1.300 plaatsen. De overheid heeft enige tijd geleden aangekondigd dat men de Rotterdamse gevangenisboten zo snel mogelijk wil sluiten en wil doorverkopen aan België of Engeland. Toch gaat men in andere steden door met gevangenisboten. Verder werd in 2007 in Dordrecht een boot met 496 plaatsen geopend en in Zaandam twee boten met in totaal 576 plaatsen.

Brand in gevangenis

Hoe onveilig en mensonwaardig de illegale gevangenis-

sen zijn, bleek uit de verschrikkelijke brand in detentiecentrum Schiphol-Oost op 27 oktober 2005, rond middernacht. Deze gevangenis werd in 2002 in 5 maanden tijd met prefab-elementen uit de grond gestampt. Het ministerie van Justitie begon al met de bouw nog voordat er een vergunning was van de gemeente Haarlemmermeer, op wiens grondgebied het complex ligt. Toen het detentiecentrum af was, vond Haarlemmermeer het niet veilig genoeg, maar het ministerie wilde het toch maar alvast in gebruik nemen via een “gedoogvergunning”. Veiligheid staat niet voorop als het om migranten en vluchtelingen gaat. Dan ontduikt de law and order-regering van premier Jan Peter Balkenende graag zelf de wet. Het ministerie oefende veel druk uit op de gemeente, en de toenmalige secretaris-generaal van het ministerie Harry Borghouts kwam hoogstpersoonlijk langs met allerlei dreigementen. Toch weigerde Haarlemmermeer tot twee maal toe een vergunning af te geven. En terecht, want op 30 november 2002, nog voor er migranten en vluchtelingen in opgesloten zaten, vloog de hele boel al in de hens. De brand breidde zich sneller uit en was omvangrijker dan zelfs de brandweer voor mogelijk had gehouden. Het Instituut voor Brandweer en Rampenbestrijding (NIBRA) adviseerde Justitie daarom om de hele boel zo snel mogelijk maar weer te slopen. Brandveilig maken was vrijwel onmogelijk, zo zei men.

Desondanks sloot het ministerie van Justitie in januari 2003 toch gewoon vluchtelingen en migranten op in die gevangenis. Toen de gemeente daar achter kwam, sommeerde men het ministerie om het complex direct te ontruimen. Dat weigerde het ministerie aanvankelijk en het werd tot twee keer toe veroordeeld tot het betalen van een dwangsom. Jarenlang is het ministerie vervolgens de brandvoorschriften blijven overtreden. In 2004 brak er alweer brand uit en in december van dat jaar bleek bij een controle dat de brandwerende deuren voor het gemak permanent opengezet waren met wiggen en stapels goederen. Ook VluchtelingenWerk heeft meerdere keren geklaagd over brandonveiligheid. Mede omdat het officieel zou gaan om een tijdelijk complex, heeft de brandweer het 3 weken voor de brand van 27 oktober 2005 uiteindelijk toch maar veilig verklaard. Maar het personeel wist wel beter. Er waren bijvoorbeeld luchtroosters gemaakt boven rookwerende deuren. De stekker van de elektrische nooddeuren, die bij brand automatisch open moeten gaan, was er door de bajesleiding uitgetrokken. Ook de noodverlichting werkte niet. En twee weken voor deze brand waren nog de verbanddozen verwijderd omdat die onnodig zouden worden gebruikt, aldus de leiding. “Maar als je er iets over zei, dan meldde de leiding dat je gewoon moest werken of anders kon vertrekken”, aldus de medewerkers. Drie weken na de rampzalige brand keurde de brandweer het nog resterende deel van het complex opnieuw af. De gemeente Haarlemmermeer besloot het centrum daarop per direct te sluiten. Maar de regering vond het brandgevaar geen probleem en verklaarde het besluit van de gemeente nietig.

Ook op personeel wordt bezuinigd. In de nacht van de brand waren er zegge en schrijve 2 uitzendkrachten en

1 officiële bewaker voor de opgesloten vluchtelingen en migranten. De helft van alle 150 bewakers van het complex is trouwens afkomstig van bewakingsbedrijf Securicor. Dat levert al sinds 2002 personeel aan het ministerie, dat zelf niet snel genoeg nieuwe bewakers kan opleiden. Dankzij de voortschrijdende privatisering heeft Securicor inmiddels vele honderden bewakers zitten in diverse detentiecentra. Winkelbeveiligers worden door het bedrijf na een weekje cursus tot vluchtelingenbewaker gebombardeerd. De meeste bewakers zijn vaak erg agressief tegen de gevangenen en schelden iedereen voortdurend uit voor bolletjesslikker. Verder zijn met name de Securicorbewakers erg racistisch. “Vooral de vluchtelingen worden continu uitgescholden. Ga terug naar je eigen land, dat soort teksten. Er zijn zelfs collega’s die de Hitlergroet brengen, recht voor hun neus”, aldus een collega. In detentiecentrum Schiphol-Oost zitten de gevangenen met z’n tweeën in een cel. Ze worden gelucht in een soort kooien. Ook vluchtelingen van wie de procedure nog niet is afgelopen, worden er gemakshalve maar alvast opgesloten. De gemiddelde verblijfsduur is 80 dagen. Een derde wordt gedeporteerd en de rest “geklinkerd”. Dat is jargon van het ministerie voor het zonder voorzieningen op straat gooien van mensen.

Guantánamo Bay in Schiphol-Oost

Het vuur van de brand op 27 oktober 2005 greep snel om zich heen. Zoals gebruikelijk zaten de bewakers vanaf 9 uur ‘s avonds in het hoofdgebouw. Daarom moesten ze 5 minuten hardlopen voor ze ter plekke waren. De nooddeuren bleken niet automatisch geopend. Ze zaten op slot en de sleutel bleek weg. Eenmaal binnen moesten de bewakers alle celdeuren een voor een opendoen, want op een centraal openingsmechanisme was bezuinigd. Dat openen bleek niet makkelijk, want de gangen waren inmiddels gevuld met rook. En tegen het advies van de brandweer in had de leiding aan de bewakers geen maskers met perslucht ter beschikking gesteld. Bevrijde gevangenen die wilden helpen om andere vluchtelingen en migranten uit hun cel te halen, kregen geen sleutels en werden met getrokken pistolen tegengehouden. Het personeel trad “zeer adequaat” op, volgens de toenmalige minister Rita Verdonk. De brandweer kon pas na grote vertraging het complex op. De brandweerauto was vast komen te zitten in de toegangssluis omdat de leiding het tweede hek pas wilde openen wanneer het eerste weer dicht was. Er zouden namelijk vluchtelingen en migranten kunnen ontsnappen. Het kwam er dus feitelijk op neer dat men hen liever liet verbranden dan ontsnappen. Om de brand te kunnen blussen moest de brandweer ook nog een gat in een hek knippen.

Wel snel aanwezig was de oproerpolitie: een peloton Mobile Eenheid (ME) en 60 zwaarbewapende marechaussees. “Als het aan mij ligt, schiet ik jullie allemaal door de kop”, riep een van hen. De ME provoceerde de overlevende vluchtelingen en migranten met hun mitrailleurs. Die werden geboeid en opgesloten in een metalen luchtkooi. “Er hing een fascistische sfeer. Zwaar bewapende mannen stonden om die stumpers heen. Het leek Guantánamo Bay wel”, aldus een brandweerman die zijn col-

lega's rond 6 uur 's ochtends kwam aflossen. Uiteindelijk bleken 11 van de 43 gevangenen van de K-vleugel van het complex verbrand en gestikt. Allemaal vluchtelingen en migranten die niet lang daarvoor waren opgepakt op hun werk, bij het winkelen, bij verkeerscontroles of bijvoorbeeld bij het stempelen bij de vreemdelingenpolitie. Na de brand wilde het ministerie van Justitie hun namen niet vrijgeven. Illegaal gemaakte en uitgesloten migranten en vluchtelingen moeten van het ministerie anoniem door het leven, zelfs na hun dood. Er waren er ook nog eens 15 zwaargewond. Van de 24 tweepersoonscellen bleken er 12 volkomen uitgebrand. "Die rotcellen waren klein. We konden onze kont niet keren. Ongelooflijk dat hier mensen werden vastgehouden", aldus een brandweerman bij het nablussen. De beelden van de brand gingen de wereld rond, en dat zal het ministerie niet onwelgevallig zijn geweest. Al jaren probeert men immers potentiële migranten en vluchtelingen af te schrikken door Nederland voor hen als een hel af te schilderen. Probeerde de overheid het buitenland vroeger wijs te maken dat Nederland de wereldkampioen van de mensenrechten was, nu gaat men er juist prat op uiterst streng te zijn tegen migranten en vluchtelingen.

Toen de gevangenisleiding door kreeg dat er 11 vluchtelingen en migranten waren ontsnapt via het gat in het hek dat de brandweer gemaakt had, werd direct groot alarm geslagen. De wijde omgeving van Schiphol werd afgezet door politie-auto's met zwaailichten. Helikopters met warmtesignalerende apparatuur vlogen urenlang over bedrijfsterreinen en Aalsmeer. Er werd een klopjacht met honden ingezet die deed denken aan de jacht op ontsnapte slaven in bijvoorbeeld de Nederlandse kolonie Suriname anderhalve eeuw geleden. Een groepje van drie vluchtelingen rende blootsvoets door weilanden en doornenstruiken. Ze waadden tot hun oksels door sloten en hielden zich stil als er een helikopter over vloog. Om 5 uur 's ochtends kwamen ze een solidaire krantenjongen tegen die hen een bushalte wees, hen liet bellen met zijn mobieltje en hen ook nog eens 20 euro gaf. Ook twee andere vluchtelingen wisten uit de handen van het ministerie te blijven.

De overlevenden van deze ramp kregen van het ministerie nog een trap na. Na de brand werden ze overgebracht naar onder meer de Rotterdamse bajesboot en illegalengevangenis Kamp Zeist, waar ze onder een "mild regime" zouden vallen. Het duurde dagen voordat ze hun spullen en schone kleding kregen. Wel kregen ze allemaal methadon aangeboden, alsof ze verslaafden waren. Ook ontvingen ze allemaal een papier waarop stond dat hen "de toegang tot Nederland geweigerd" werd. Ook degenen die nog asielprocedures hadden lopen. Verder kregen ze 1 keer per dag eten en mochten ze nauwelijks luchten. Praten met vrienden was bijna niet mogelijk, want ze mochten maar een uur per week bezoek ontvangen. Ook kregen ze een telefoonkaart van 5 euro, nauwelijks voldoende om familie in het buitenland te bellen. Contact met hun advocaten konden de meesten ook niet opnemen omdat ze hun adressenboekjes met telefoonnummers nog niet terug hadden. Eens per week mochten ze

van het ministerie een nieuwe kaart van 5 euro kopen.

De vluchtelingen en migranten werden nauwelijks op de hoogte gehouden over de gang van zaken. Na een week hadden pas enkelen een psycholoog gezien en die bood dan meestal 2 slaaptabletten aan. Vluchtelingen en migranten die om een psycholoog vroegen, kregen te horen dat er binnen 10 dagen een beslissing zou worden genomen over hun verzoek. Enkele getraumatiseerde vluchtelingen belandden zelfs in de isoleercel, volgens minister Verdonk om beter geobserveerd te kunnen worden door de hulpverleners. Toen minister Donner een kijkje ging nemen op de bajesboot, werd hij door de vluchtelingen en migranten overspoeld met klachten. Kort daarop loog de minister in de Tweede Kamer dat hem helemaal geen klachten ter ore waren gekomen over de nazorg, en dat alles dus dik in orde was. Parlementsleden, advocaten en VluchtelingenWerk wisten echter van waslijsten aan klachten.

Wegkwijnen op de Rotterdamse gevangenisboten

Hoewel de brand in detentiecentrum Schiphol-Oost had aangetoond hoe vreselijk dergelijke gevangnissen waren, is de overheid na die brand hetzelfde keiharde beleid tegen illegalen blijven voortzetten. Eind maart 2006 ontstond er ophef over de miserabele situatie van mensen zonder papieren op de Rotterdamse gevangenisboten. Daarop stelde minister van Justitie Donner een onderzoek in. Op de boten is van alles mis, maar er zijn geen structurele misstanden, luidde de paradoxale conclusie in het inspectierapport. Mensen zonder papieren weten uit eigen ervaring hoe onmenselijk het gevangenisleven op die boten is, zoals de Marokkaan Karim die er maar liefst 15 maanden zat opgesloten. Vergeleken met de andere illegalengevangnissen waar hij eerder vastzat, zijn de boten volgens hem het ergst. "Er zijn geen activiteiten, alleen een recreatieruimte met wat stoelen, tv en tafelvoetbal. Er is geen normale winkel, alleen automaten met sigaretten, chips, frisdranken en blikvoedsel. De uiterste verkoopdatum is regelmatig verstreken. Eén keer per dag krijg je een half brood met beleg en een smakeloze maaltijd die je zelf in de magnetron moet opwarmen. Daarnaast krijg je koffiezakjes en per week een afgepaste hoeveelheid suiker. Er zijn maar twee telefoons waar 72 mensen tegelijk gebruik van moeten maken. Om de 24 uur word je één uur gelucht, zonder schuilplek bij regen. De twee-, vier- en zespersoonscellen zijn klein en benauwd", aldus Karim.

De bewakers op de boten spreken onderling aan één stuk door onverschillig en smalend over de gevangenen. Hun wanhoopskreten en afwijkend gedrag worden afgedaan als aandachttrekkerij en aanstellerij. Meerdere bewakers verklaarden tot extreem gewelddadig gedrag te zullen overgaan als gevangenen problemen zouden maken. Men maakt ook regelmatig opmerkingen als "Ik sla ze helemaal de tyfus". Het inspectierapport stelt doodleuk dat zoiets "gespeelde onverschilligheid" is. De bewakers zouden "enthousiast en respectvol" zijn en de gevangenen zouden de bejegening "prima" vinden. Karim ziet dat anders: "Je hebt goede en slechte mensen onder de bewakers. Je wordt beter behandeld naarmate je jezelf be-

ter verstaanbaar kunt maken. Omdat ik goed Nederlands spreek, tolkte ik vaak voor medegevangenen en richtte ik me tot de bewakers. Er is veel wisseling van personeel. Nieuwe bewakers kennen de regels en de rechten van de gevangenen niet goed. Daar wees ik hen op. Sommigen vonden me te mondig en te lastig. Daarom ben ik twee keer voor 6 dagen in de isoleercel gegooid. Dat doet men ook met mensen die hongerstakingen, zichzelf verwonden of hun cel in brand steken. Allemaal wanhopigen die men wegstopt, wegmaakt." Een paar keer besprak Karim met het afdelingshoofd en de Commissie van Toezicht van de gevangenisboten enkele klachten van de gevangenen. "Men luisterde beleefd, maar er veranderde niets." Het inspectierapport erkent dat de klachtmogelijkheid weinig bekend is en dat de afhandeling moeizaam verloopt.

De medische zorg is een groot knelpunt op de boten. "Een Chinese man die geen Nederlands sprak, kreeg niet de vereiste medische hulp en overleed daardoor. Een psychiater komt alleen op afroep en iedere keer is het een andere. Als je medicijnen nodig hebt, duurt het uren voor je die krijgt, zelfs als het om paracetamol gaat. Ook als je in de isoleercel zit. Ik had zelf darmproblemen. Na 40 dagen pijn werd ik uiteindelijk naar het ziekenhuis gebracht", aldus Karim. Het inspectierapport onderschrijft deze kritiek. De communicatie tussen bewakers en gevangenen is summier en oppervlakkig. Door de voortdurende personeelwisselingen is er weinig continuïteit in de zorg. Ernstige psychische en andere medische problemen worden onvoldoende onderkend en behandeld. De dominee, de pastor en de imam zijn bezorgd over het beleid en stellen dat veel gevangenen een "apathische, depressieve, moedeloze of gespannen indruk maken". Er is geen daginvulling, waardoor ze doelloos rondhangen in deprimerende ruimten en zich moeilijk kunnen uiten. De verblijfsduur verergert de klachten. Het inspectierapport moet dan ook toegeven dat de beoogde duur van 2 tot 3 maanden ruimschoots wordt overschreden. Zo'n 13 procent van de gevangenen zit langer dan 6 maanden gevangen, sommigen meer dan een jaar. Hoe langer het verblijf, hoe groter het verzet en hoe groter ook het risico dat de gevangenen psychisch doordraaien.

Om deportatie te vergemakkelijken werken er op de boten ook "terugkeerfunctionarissen". Karim werd één keer per maand verhoord. "Iedere keer dezelfde vragen: "Waar kom je vandaan en ga je meewerken aan terugkeer?" Je wordt voorgeleid aan het consulaat of de ambassade van het land waarvan men denkt dat je vandaan komt. Dat overkwam me meerdere keren. Men wil je identiteit en nationaliteit vaststellen, zodat er een reisdocument kan worden afgegeven. Ze proberen je daarmee gek te maken, maar ik ben sterk in mijn hoofd. Als je 'vrijwillig' terug wilt gaan, dan krijg je een gesprek met de Internationale Organisatie voor Migratie (IOM), die één keer per week op kantoor is. In 15 maanden heb ik maar drie keer meege maakt dat een gevangene instemde met terugkeer. Anderen worden gedeporteerd. Dat krijg je maar een half uur vantevoren te horen, zodat je niet teveel stennis meer kunt gaan schoppen. Meestal word je 's nachts afgevoerd." Volgens cijfers van de bajesboten zelf wordt zo'n 65 procent van de gevangenen gedeporteerd en de rest

op straat gedumpt. Het inspectierapport heeft alleen onderzocht of wat er zich afspeelt op de boten, valt binnen de kaders van het sobere regime dat voor uitzetgevangenen geldt. Het sobere regime zelf staat niet ter discussie

Verzet tegen deportatiemachine

De deportatiemachine van de overheid stuit gelukkig ook nog op verzet. De Werkgroep Stop Deportaties en het Comité Sluit Kamp Zeist bijvoorbeeld voeren actie tegen illegalengevangenen (zie ook pagina 13, nvdr). Stop Deportaties heeft al vaker bezettings- en blokkade-acties georganiseerd. Men ketent zich dan bijvoorbeeld vast aan de toegangshekken van een gevangenis, hangt spandoeken op en spuit leuzen op de muren van gevangenen. Zo probeert men de gruwelijke dagelijkse praktijk van de gevangenen enigszins te ontregelen en de publieke opinie wakker te schudden. Ook voerde de groep "Geen bloed aan mijn handen" actie tegen bedrijven die in opdracht van de overheid nieuwe illegalengevangenen bouwen. Volgens de actiegroep collaboreren dat soort bedrijven met het onmenselijke beleid tegen mensen zonder papieren.

Kamp Zeist is al een paar jaar in gebruik. Die illegalengevangenis kwam in 2006 veel in het nieuws door de campagne "Geen kind in de cel". In maart lieten kinderen zonder papieren die in die bajes zitten opgesloten, koningin Beatrix weten hoe boos en bang ze zijn. "Hier worden we behandeld als echte gevangenen, terwijl we dat niet zijn. We hebben hier geen vrijheid. Waarom doen ze dat ons aan? Wat hebben we verkeerd gedaan?", schreven ze in een brief. "We zijn het zat, moe en worden hier bijna gek. Wat hier gebeurt, is echt een schandaal." Centraal in de acties tegen de opsluiting van vluchtelingenkinderen stond de achtjarige Chinese jongen Hui, die uitgroeide tot een symbool van de slachtoffers van het keiharde illegalenbeleid. Met zijn moeder zat hij eerst een half jaar in het vertrekcentrum voor afgewezen vluchtelingen in Vught. Toen ze niet uitgezet bleken te kunnen worden naar China, werden ze daarna in Kamp Zeist opgesloten. Dat leidde tot zoveel protesten dat de IND hen een maand later vrijliet. Maar in het algemeen blijkt het beleid tegen illegalen op instemming te kunnen rekenen van het merendeel van de 16 miljoen Nederlanders.

Trots Op Nederland (TON), de beweging van Rita Verdonk. Vroeger scheidt de arbeidersklasse op 'de ton', hopelijk doen ze dat bij de volgende verkiezingen ook massaal!

Hedendaagse verzet in Nederland

In aansluiting op het voorgaande artikel willen we ook graag aandacht besteden aan de mensen die daadwerkelijk verzet plegen tegen de opsluiting van 'illegalen'. Joke Kaviaar is één van die mensen, die zichzelf o.a. vastketenen aan de hekken van de deportatiegevangnissen. Toen zij vorig jaar juni daarvoor voor de rechter moest verschijnen, maakte zij gebruik van het recht een procesverklaring voor te lezen.

Procesverklaring van Joke Kaviaar bij rechtszaak d.d. 15 juni 2007 over blokkade Noorderzand:

DE ENIGE JUISTE KEUS IS DIE, DIE DE MUREN OMVER WERPT!

Het opsluiten van mensen in grensgevangnissen zoals detentiecentrum Noorderzand in Heerhugowaard dient één doel: mensen er zo murw maken dat ze mee gaan werken aan hun deportatie. De mensen die in centra als deze aan het werk zijn, slagen er niettemin in zich mooi voor te doen, zoals ook het beleid zich mooi voordoet.

Zo noemt men gevangenen: "bewoners".

Zo noemt men cellen: "kamers"

Zo noemt men het op slot draaien van de deur en het eten geven aan de opgesloten: "verzorgen".

In Noorderzand worden vrouwen en kinderen opgesloten. Net zo lang tot zij zich niet meer verzetten tegen de uitvoering van het beleid. Net zo lang tot ze nog liever gedeporteerd worden naar een land waar zij gevaar lopen of niet welkom zijn of geen thuis meer hebben, dan dat zij nog langer in het o zo gastvrije Neederland verblijven.

Want de gastvrije muren, rond de gastvrije "kamers" en hun gastvrije "verzorgers", maken mensen gek, hoe vriendelijk zij zich ook voordoen. Als het verzet binnen de muren van Noorderzand gebroken is door stelselmatige intimidatie en vernedering, worden mensen verhuisd naar deportatiekamp Zestienhoven. Of zoals de Neederlandse regering het noemt: uitzetcentrum Zestienhoven.

Vandaag ben ik hier aanwezig vanwege een blokkade actie die werd gehouden bij Noorderzand. In het dossier lees ik een aangifte door een afdelingshoofd, iemand die zichzelf de rol van verzorgster aanmeet.

In feite is zij: bewaakster.

Een bewaakster die roept dat zij die dag haar werk niet goed kon doen. Haar werk, zijnde: het opgesloten houden van mensen. Niets meer en niets minder. Het gesol met mensen die heen en weer worden gezeuld tussen instanties in de hoop deportaties gedaan te krijgen, dient als we haar zouden willen geloven dit doel: het vrijlaten van mensen. En zo zijn volgens de redenatie van de perverse geest van deze cipier de mensen die protesteren aan de poort degenen die de repressie uitvoeren.

Joke Kaviaar

Geen woord over: hoe lang mensen daar zitten in Noorderzand. Geen woord over: de dagelijkse onzekerheid en angst in Noorderzand. Geen woord over: de eigen verantwoordelijkheid van de bewaakster die kiest voor dit werk, die kiest voor iedere beslissing die ze er neemt, en die tenslotte al haar keuzes afdoet als afgedwongen. En vooral: het zou niet het beleid zijn dat haar tot een keuze dwingt, maar een actiegroep op de stoep van haar o zo vriendelijke centrum. En zo wordt getracht vandaag hier de rollen om te draaien.

Ik vraag me af wat er met die drie vrouwen, gevangenen, die dag zou zijn gebeurd indien er géén actie had plaatsgevonden, indien zij wél op transport waren gesteld. Volgens de bewaakster is één van hen vier dagen later vrijgelaten. Maar wat is er van de andere twee geworden? Het zal niet voor niets zijn dat de bewaakster zich hier níet over uitlaat in haar verklaring.

Ik vraag me af welke rechtbank welke beslissing zou hebben genomen die dag. Zou die ene rechtbank, die de vrouw in vrijheid stelde, dezelfde zijn geweest als die van vier dagen eerder, die tijdens de blokkade zitting had?

Zou de beslissing vier dagen eerder een andere zijn geweest, of dezelfde?

Het zijn vragen die onbeantwoord zullen blijven. En wat is de waarheid? De bedrieglijke praktijken van de IND en de vreemdelingendienst, de slechte behandeling in de grensgevangnissen; het is één grote doofpot, die opengeboren moet worden. En zo roept ook de verklaring van een uitvoerster van dit beleid alleen maar meer vragen op.

Oprecht begaan met het lot van haar gevangenen kan de bewaakster niet zijn. Echter, zij tracht nog harder te huilen dan alle slachtoffers van dit beleid bij elkaar. Zij huilt zó hard dat we de mensen die daar in de cellen zitten, nooit zullen kunnen horen huilen. Zij, de bewaakster, die zich opwerpt als verdedigster van rechten.

Maar die dag van de blokkade, die 29e maart, had zij de beslissing kunnen nemen zich achter het protest te scharen. Die dag had zij kunnen roepen dat het openzetten van alle deuren de daad was, waartoe zij gedwongen werd.

Die dag had zij aan kunnen grijpen om het enige goede te doen. Zij koos voor het tegenovergestelde, zoals al haar collega's in Noorderzand en andere deportatiebajessen in Neederland, zoals de ambtenaren bij de dienst justitiële instellingen, de dienst vervoer en ondersteuning, de IND, de vreemdelingenpolitie, de marechaussee, de beleidsmakers bij het IOM, het ministerie van justitie. Ben ik nog iemand

Lees verder op blz. 15

Aandacht voor Reina Prinsen-Geerligts

Door: Bert Bakkenes

Drie jaar geleden besteden we aandacht aan de geschiedenis van de Amsterdamse linkse verzetsgroep CS-6 die door verraad ten onder ging. Een van de hoofdrolspelers in het artikel ‘Het alles verzengende vuur van het verraad’ was het CS-6 lid Reina Prinsen-Geerligts. We kwamen toen al tot de conclusie dat de activiteiten van CS-6 na de oorlog voor grote delen zijn doodgezwegen. Wel is er een boek over Reina uitgegeven en op 10 oktober 2007 kwam er plotseling een documentaire over Reina en de groep in de AVRO-serie Hoge Bomen Pioniers. Dat schept natuurlijk verwachtingen en ook hoop op nieuwe feiten, omdat er nog steeds veel vragen open zijn met betrekking tot de geschiedenis van CS-6.

Programmamaker Pieter Jan Hagens was op onderzoek uit gegaan naar het leven van Reina Prinsen-Geerligts en probeerde ook een antwoord te vinden op de vraag waarom er zo weinig over CS-6 bekend is geworden. Hij stuitte al snel op de bekende barrières. In de archieven is maar weinig over de organisatie te vinden en omdat de meeste leden door de Duitsers zijn vermoord en de enkele overlevenden intussen zijn overleden was het duidelijk niet makkelijk om mensen in beeld te brengen die iets konden vertellen over CS-6 in het algemeen en over Reina in het bijzonder.

Toch kwamen er een paar dingen naar voren die als nieuw kunnen worden beschreven. Zo vertelde Reina's oude schoolkameraad Theo Henrar dat Reina tijdens de Februaristaking van 1941 op het van Barlaeus Gymnasium in Amsterdam fanatiek bezig was geweest om haar medestudenten tot staken te bewegen. Ze deed dit met anderen samen en Henrar wijst er terecht op dat dit soort activiteiten niet zonder gevaar waren. Henrar: "Maar Reina was niet bang, en ze is uiteindelijk de heldin van de school geworden." Later zou Reina haar studie afbreken om zich geheel aan het verzetswerk te wijden. Een keuze die ze later met de dood zou bekopen.

Tijdens andere verzetsactiviteiten kwam Henrar Reina opnieuw tegen. Zo waren ze beiden betrokken bij de bekende overval op het Amsterdamse bevolkingsregister aan de Plantage Kerklaan van 27 maart 1943. De overval, die als doel had om zo veel mogelijk van de gemeentelijke administratie te vernietigen, werd uitgevoerd door een verzetsgroep die werd geleid door de beeldhouwer Gerrit van der Veen en Willem Arondéus. Wat de rol van Reina bij deze actie precies was is Henrar niet bekend, omdat hij niet direct met haar in aanraking kwam. Maar een kleine rol zal het niet geweest zijn, want Reina stond meestal vooraan als er iets gedaan moest worden. De groep stichtte brand en de schade leek in eerste instantie groot. Maar uiteindelijk bleek dat maar 15% van de kaarten met gegevens van Amsterdamse burgers totaal onbruikbaar was geworden.

Programmamaker Hagens heeft ook kritiek op CS-6 opge-

vangen. Zo zou de groep te amateuristisch zijn geweest en het met de beveiliging van de eigen leden niet zo nauw hebben genomen. Theo Henrar ontkent dit met klem. Volgens hem hadden de CS-6 leden niet zo veel ervaring met illegaal werk, maar de gold voor heel veel mensen die in actie kwamen tegen de Duitse bezetter. Daar kwam nog bij dat de Duitsers vooral gebeten waren op linkse groepen, en groepen die gewapend optraden. CS-6 viel in beide categorieën.

Reina, w.s. begin jaren 40

Een centrale vraag die door het programma heen loopt is waarom er zo weinig bekend is over CS-6. De vraag werd niet echt beantwoord terwijl het vrij duidelijk voor de hand ligt. CS-6 was een links socialistische verzetsgroep, hoewel er ook mensen met een andere achtergrond lid van waren. Er waren banden met de illegale CPN, er werden scholingen gegeven in het Marxisme door de ideoloog van de groep, Pam Pooters, in het huis van Reina op de Koninginneweg. En CS-6 schrok er niet voor terug om leidende Nazi figuren en collaborateurs uit de weg te ruimen. Er werden niet minder dan 24 liquidaties uitgevoerd. Dit alles paste niet in het Nederlandse beeld van het verzet dat na de oorlog zorgvuldig is opgebouwd. Al deze zaken komen in het programma niet of maar nauwelijks aan de orde. Van een compleet beeld kan dus geen sprake zijn.

In feite zet de Hoge Bomen film het doodzwijgen van de waarheid over CS-6 voort. Er wordt vooral op de persoon ingezet en niet op de ideologische achtergrond van de organisatie. Dat is een gemiste kans omdat zonder de ideologische achtergrond te kennen het voor de gemiddelde kijker veel moeilijker is om de beweegredenen van CS-6 en haar leden te begrijpen.

Als er wordt gesproken over waarom mensen in die tijd in verzet kwamen, ondanks alle gevaren en dreigingen, worden meestal als redenen opgegeven: verontwaardiging over de bezetting en de misdaden van de Nazi's, vaderlandsliefde of de dorst naar vrijheid. Dat er ook veel mensen waren die dit besluit namen op ideologische gronden, om een betere wereld tot stand te brengen, wordt maar zelden aangevoerd. Toch gold dit zeker voor veel leden van CS-6 en ook voor Reina Prinsen-Geerligts.

Ondanks deze tekortkomingen, waar over we in deze tijd van toenemende geschiedvervalsing eigenlijk niet verbaasd moeten zijn, is het een interessante film die een beter inzicht geeft in het leven en uiteindelijk ook de dood

van Reina, samen met twee medestrijdsters, voor het Duitse vuurpeloton in het concentratiekamp Sachsenhausen op 24 november 1943. Een einde dat het gevolg was van verraad en de meedogenloze jacht van de Nazi's op vooral linkse verzetsstrijders. Reina was maar 21 jaar oud toen ze werd vermoord en ook de meeste andere CS-6 leden die omkwamen waren jong. Zij verdienen dat hun

De executieplaats in Sachsenhausen

Vervolg procesverklaring

vergeten die aan dit beleid meewerkt en die telkens weer tegen de vrijheid kiest? Ongetwijfeld.

Die dag van de blokkade sloten de bewakers de vrouwen en kinderen op in hun cellen, om te voorkomen dat zij contact met tegenstanders van het beleid zouden kunnen krijgen. Nadat aanvankelijk de vrouwen binnen zwaaiden naar de activisten op het dak, bleven de gordijnen dicht. Allicht op bevel van de "verzorgers". Die dag werd de repressie opgevoerd, met de beschuldigende vinger naar het protest.

Waag het niet te protesteren, zo luidt hiermee de boodschap, want protest leidt tot meer repressie binnen. Pure intimidatie. De bewakers reageren hun frustratie af op degenen die ze pakken kunnen, botvieren hun woede op hun gevangenen, intimideren onschuldig vastzittende mensen. Het is te ziek voor woorden!

Verdeel en heers tactiek, anders niet. Op deze tactiek is alles gestoeld. Op deze wijze worden bevolkingsgroepen tegen elkaar uitgespeeld, mensen gecriminaliseerd en geïlegaliseerd, de rechten ontnomen, het leven gestolen. En wij, daar aan die poort, vastgeketend, worden beschuldigd van het in gevaar brengen van mensen omdat de poort niet open zou kunnen. En weer jammert de bewaakster.. Zij doet mij denken aan voormalig minister

Verdonk, toen zij krokodillentranen hilde om de doden van de Schipholbrand, toen zij een krans legde, plechtig medeleven toonde, het monument onthulde.

Het gaat er onder de nieuwe regering niet veel anders aan toe. Albayrak is in wezen geen haar beter, nu nog altijd aan meer deportatiebajessen de voorrang wordt gegeven, bij wijze van noodopvang, nu het generaal pardon geen generaal pardon is maar een stoplap om verdere immigratie met harde hand te kunnen bestrijden, nu alles dat moet helpen van Europa een fort te bouwen eindelijk samenvalt; de nieuwe asielwet ingevoerd in 2001, de identificatieplicht ingevoerd in 2005, het prestatiecontract voor de politie om zoveel

verhaal in zijn volledigheid zou worden verteld. Jammer genoeg is dit nog steeds niet het geval geweest. Het oude gezegd; 'de waarheid mag niet gehoord worden' is op dit terrein en op vele anderen nog steeds van kracht.

Film

Voor wie de Hoge Bomen film heeft gemist, is hij nog steeds te bekijken via de volgende link: <http://player.omroep.nl/?aflid=5654963>

Reina Prinsen-Geerligts wilde schrijfster worden. Daarom studeerde ze Nederlands voordat ze volledig de illegaliteit in ging. Enkele van haar verhalen zijn gepubliceerd, en waren te vinden op de website van de AVRO. Helaas is dit nu niet meer het geval. Het gaat om het opstel "Gerechtigheid" en het artikel "Brugge". Beide artikelen zijn nu te vinden op de website van de AFVN.

mogelijk mensen zonder papieren te vangen, getekend in de nadagen van Verdonk, en dat alles onder het mom van democratie.

Dit is waarom ik nog aan menig poort vastgeketend zal staan: want mijn vrijheid is mij zo net lief als die van een ander, en is bij de onvrijheid van een ander van generlei waarde. Zou ik mijn vrijheid stellen boven die van een ander, dan zou ik zelf bewaker zijn, sleuteldrager, uitvoerder, iemand die excuus na excuus aanvoert om vooral de poorten, hekken en grenzen dicht te kunnen houden.

De enige juiste keus is die, die de muren omver werpt!

Joke Kaviaar 14/6/07

E-Mail: stopdeportaties@yahoo.com Website:
http://stop_deportaties.mahost.org/
<http://www.jokekaviaar.nl>

Aktievoerders voor de poort, met speelgoed voor de kinderen

Ingezonden

Begin dit jaar ontvingen wij van Rie Stroek een kopie van de brief die zij aan de hoofdpersoon van het programma "In Europa" en schrijver van het gelijknamige boek stuurde. Omdat velen van onze oudere lezers waarschijnlijk dezelfde opvattingen over dat programma en dhr. Mak zullen hebben plaatsen wij hieronder deze brief.

Alkmaar, december 2007

Geachte Heer Mak,

Jaren geleden hoorde ik u op de radio vertellen over een boek waar u mee bezig was over een reis door Europa. Het zou over Oost-Europa een ander geluid zijn dan wat wij dagelijks voorgeschoteld krijgen. Dat klonk mij heel prettig in de oren. Ik heb u toen een brief geschreven over mijn ervaringen, nadat ik reeds 26 keer in Oost-Europa was geweest en 1 keer op Cuba. Dat was tussen 1960 en 1991 en bepaald niet alleen op vakantie. Zo maakten wij eens, op uitnodiging van de Russische vredesbeweging, een cruise over de Dnjepr met heel veel buitenlanders, uit Europa en Amerika. Onderweg waren er seminars en conferenties met vredesstrijders uit alle delen van de Sovjet-Unie. Ik was toen o.a. actief in Vrouwen voor Vrede en in het comité tegen de kruisraketten, afdeling Alkmaar. Wij waren uitgenodigd via Miklós Ratz, een Hongaarse hoogleraar aan de VU destijds. Dit alles in een notendop als inleiding. Nu zag ik u met o.a. Erika Terpstra bij Pauw en Witteman waar u vertelde over uw boek en ik dacht: daar gaan we weer, wat hebben wij het hier toch goed en wat was Oost-Europa toch slecht. Van mijn positieve verwachting van uw boek bleef niets over. U zei dat u zo blij was dat er nog mensen leven die de tijd van vroeger zelf meegemaakt hebben. Nou, zo een ben ik er, ik ben van 1927. Ik heb de voor-oorlogse, de oorlogsjaren en de zware na-oorlogse jaren meegemaakt. Wij kwamen uit arbeidersgezinnen, veel armoede en hard werken. Ik was bijna 14 toen ik dienstmeisje werd, zes hele dagen voor vier gulden per week. Mijn ouders hadden de eerste wereldoorlog meegemaakt, mijn vader was vier jaar militair. Ze waren zeer bewust met de politiek bezig. Mijn man en ik hebben altijd vooraan gestaan in de strijd voor een betere wereld. We hadden misschien wel de capaciteit maar niet de kans op een hogere opleiding, ik kwam in 1940 van de lagere school. Maar we hebben het ons wel eigen gemaakt, zo'n kleine 500 boeken, hoofdzakelijk politiek, in de boekenkasten. En de ervaringen die je opdoet in de actieve strijd zijn goud waard. Wat ons vooral bezig hield dat was: wat zijn de oorzaken, de achtergronden? Zijn het de mensen of zijn het de systemen die aan deze vreselijke wereld schuldig zijn? Nee, het waren geen heilstaten in Oost-Europa.

Er ging veel fout, overal heb je mensen die het samen moeten maken en dat lukt vaak niet, kijk maar in je eigen straatje. Maar weet wel: het socialisme is de enige weg naar een betere wereld, het kapitalisme de ondergang.

Als ik als kind mijn bord niet leeg at, zei mijn moeder: de kindertjes in Afrika zouden het graag voor jou opeten, die hebben altijd honger. Op school moesten we melk-doppen sparen en zilverpapier (1936) om zo ons geweten te sussen. Nu is het voor een schooltje, een waterpompje, een ziekenhuisje, vooral kleinschalig zodat ze er nog in geen honderd jaar uit komen. Terwijl de zogenaamde arme landen toch steenrijk zijn wat grondstoffen betreft. Maar nee, het IMF en de Wereldbank zorgen wel dat het kapitalisme aan zijn gestolen geld komt en aan de macht blijft. En aan de knechtjes wapens te leveren waar ze middels grote schulden ook weer aan verdienen. Net als met de ontwikkelingshulp, zij houden daar de touwtjes in handen en de ellende in stand, moedwillig. Maar wat je nu ziet, tot mijn verbazing, is dat er steeds meer mensen, met name in Amerika, ook professoren en hoogleraren, boeken schrijven over de werkelijke toestanden in de wereld, een openbaring voor mij. Wie zijn de grote schuldigen, wie hebben de interventie-oorlogen gevoerd tegen de Sovjet-Unie na de revolutie, in 1920 tot 1922? Wie hebben mee geholpen het fascisme aan de macht te brengen in Duitsland, in 1933? Wie hebben de koude oorlog georganiseerd, al vanaf 1944? Wie hebben de Sovjet-Unie ondermijnd, zodat die in elkaar zou donderen? En wie zorgen nu weer voor al die oorlogen tussen landen en hele volksstammen die elkaar afmaken? Juist ja, het internationale kapitalisme, met Amerika voorop. Die boeken koop ik direct, het zijn voor mij de bevestiging van wat ik al lang weet, maar ik wil toch de feiten op een rijtje hebben. Op de radio en op T.V. gaat het over het ontstaan van de Eerste Wereldoorlog. Ook die was voorgekookt, ze stikten van de wapens, die schietpartij in Joegoslavië werd gebruikt (zie ook pag. 20, nvdr), er waren wapens, er moest geld en werk komen, de oorlog sluit steeds de balans. Jan Lemaire las een boek voor op de radio, ongeveer in 1950: Hoge hoeden en pantserplaten, van Upton Sinclair. Dat boek heb ik helaas nooit te pakken gekregen, maar ik vergeet het nooit. Niet het socialisme maar het kapitalisme heeft belang bij oorlogen. "Maar waarom hebben we dan zoveel wapens in Uruzgan als we daar niet vechten mogen", zei de vorige minister van defensie, Kamp. Het was niet zijn bedoeling, maar hij sloeg de spijker op zijn kop, op T.V. nog wel! Nu hoor ik militaire psychiaters zeggen dat die soldaten daar toch nog maar een poosje moeten blijven vanwege hun stressgevoelens, om ze niet het gevoel te geven dat ze voor niks die ellende hebben mee gemaakt. Het bloed vloog me naar mijn gezicht. Welja, maak er een kuuroord van, emmertje en schepje in het zand, sussende woordjes

enz. Nee, vertel ze maar hoe ze belazerd zijn en hoe ze zich beter op de werkelijke situatie in moeten stellen, politiek bewust worden, daar word je sterk van.

In 1946 kreeg mijn vriend, mijn latere man, een oproep voor de militaire keuring, hij was net anderhalf jaar terug uit Berlijn, uit de Arbeitseinsatz. Ik zei als jij die mensen in Indië weer hun kans op vrijheid gaat ontnemen, dan is het uit tussen ons. Die vreselijke bombardementen zaten hem ook nog knap dwars. Nee, hij ging dus niet, maar wij zijn samen wel hard aan politieke bewustwording gaan werken, 57 jaar lang en ik ga nog door, helaas nu alleen. Mijn kleinkinderen hebben nu ook weer kinderen, ik kijk ze aan en denk met angst in mijn hart aan hun toekomst. Hun ouders hebben het te druk om zich met politiek te bemoeien, maar helaas, de politiek bemoeit zich wel met jou. Op mijn wenken bediend: 9 december 2007: "Andere tijden", Nederland weg uit Indonesië. Ze konden ons in Indië niet missen, luie domme mensen, als ze gegeten hadden liepen ze weg. Nee, Nederland kon niet buiten hun rijkdommen. En die mensen hield je dom.

De redactie ontving onderstaand boek ter bespreking. Voor ons waren vele van de in het boek aanwezige verhalen een feest van herkenning. Voor de jongeren onder ons zal het ook een goed beeld schetsen van de politieke strijd in de 20ste eeuw. Een aanrader dus!

Over het boek "Tegenwicht"

Max van den Berg werd op 1 januari 1927 in Amsterdam geboren. Zijn vader en grootvader waren diamantbewerkers bij de firma Ascher. Hij groeide op in een sociaal-democratisch, deels joods milieu. In 1939 werd hij lid van de AJC. Tijdens de bezetting werd hij op jonge leeftijd betrokken bij de verspreiding van de illegale verzetskrant De Waarheid en bij hulp aan joodse onderduikers. Een groot deel van zijn familie kwam om in het vernietigingskamp Sobibor. In 1945 sloot hij zich aan bij de CPN en was daarbij actief op lokaal, nationaal en internationaal niveau. De Tweede Wereldoorlog en de Koude Oorlog vormen een rode draad in zijn leven. Dat komt tot uitdrukking in een permanente betrokkenheid bij het streven naar een vreedzame, tolerante en rechtvaardige wereld. Zijn visie op de turbulente eeuw die achter ons ligt krijgt gestalte in een vijftigtal autobiografische verhalen. Dwars, opstandig, ironisch en soms anekdotisch. Zij vormen het nodige tegenwicht ten opzichte van gangbare meningen over de gebeurtenissen in die periode maar gunnen ons ook een kijkje achter de schermen van een hectisch familieleven.

De auteur was redacteur van het satirische weekblad Voorwaarts, van het maandblad Politiek en Cultuur en van O'drom, het maandblad voor zigeuners. Hij was medeoprichter van het Verzetsmuseum in Amsterdam en van de Nederlandse afdeling van het Ghetto Fighters House

Overall het zelfde liedje.

We hebben wat afgeknokt tegen al die toestanden. Eerst mijn ouders al. In 1936, tegen het Franco-fascisme in Spanje. En wij later: Indië moet vrij, geen man naar Korea, Nieuw-Guinea, Vietnam enz. Maar ze flikken het aldoor weer omdat men dat laat gebeuren, zich laat verdelen met hulp van de politiek, de baantjesjagers, de kerken nog steeds met verdeel-en-heers smoesjes en aalmoezen van goed bedoelende maar onnozele mensen. Ondertussen denkt het kapitaal aan de oliepijpleiding die van de Kaspische naar de Arabische zee moet gaan lopen, door Afghanistan (zie ook pag. 23, nvdr). Hoorde ik op de radio van Willem Post, Amerika-kenner. Olie, macht en geld, dat is wat telt, niet de mensen. Ik kan in een brief niet op details ingaan, dus laat ik het hier maar bij, in de hoop dat u er wat aan heeft. Ik kijk elke zondag met interesse naar uw programma. Ik ben ook net aan uw boek begonnen.

Met vriendelijke groeten,
Mevrouw Rie Stroek-Wagenmakers

in Israël. Thans is hij redacteur van het Contactblad van de Stichting 1940-1945.

De uitgave bevat 288 pagina's tekst in groot formaat, 75 deels unieke foto's en heeft een geplastificeerde omslag. Prijs € 15,- incl.verzendkosten.

Bestellen

- per e-mail: max.vdberg3@orange.nl
- rechtstreeks: door overmaken van € 15,- op girorekening 4577490 tn.v. M.v.d.Berg o.v.v. Tegenwicht

Internationale Jongerenmeeting Buchenwald **Europese jeugd op het spoor van vrijheid en democratie**

Op zondag 13 april 2008 zullen meer dan 1000 jongeren uit geheel Europa verzamelen bij het Monument van Buchenwald om hun vastberadenheid voor de strijd van behoud van de democratie te onderstrepen en om samen NEE te zeggen tegen fascisme, racisme en ideeën van extreemrechts, die Europa opnieuw bedreigen.

Dit is de kern van een groots project, dat sinds een jaar is voorbereid en nu werkelijkheid is geworden. Initiatiefnemers van dit project zijn het Belgische 'Institute des Vétérans' en de Internationale Federatie van Verzetstrijders (FIR) – Bond van Antifascisten. Het geheel wordt ondersteund door het Internationale Comité Buchenwald-Dora, de landelijke organisaties van kampen en bij de FIR aangesloten verenigingen.

De bijeenkomst zal zowel lokaal als internationaal een duidelijk signaal afgeven tegen racisme, xenofobie, extreemrechtse demagogie en gelijktijdig een oproep tot verdediging van democratische rechten en vrijheid. De Europese jeugd bewijst daarmee dat ze verantwoordelijkheid op zich neemt voor behoud van de nagelaten Eed van de toenmalige gevangenen van Buchenwald. (zie achterpagina van De AntiFascist). Deze actie heeft een grote symbolische waarde: ter gelegenheid van het zestigjarige bestaan van de Universele Verklaring van de Mensenrechten, die door de VN in 1948 aangenomen werd, komen de jongeren samen om aan de oudere overlevenden van KZ Buchenwald eer te betuigen door deelname aan de officiële herdenking van de bevrijding van het kamp. Voor deze gelegenheid zijn 2 extra treinen gecharterd naar het station Weimar, 5 kilometer van Buchenwald: 1 uit Brussel, 1 uit Moskou.

De 2 treinen zullen elk meer dan 300 jongeren en voormalige verzetstrijders tegen het fascisme meevoeren. Overlevenden van Buchenwald, Dachau en andere nazi concentratiekampen zullen aanwezig zijn. De trein staat symbool voor de deportatie van de miljoenen mensen naar de concentratiekampen.

In de trein uit Brussel reizen Belgen, Fransen en ca. vijftig studenten van de European School mee, die alle nationaliteiten van de EU vertegenwoordigen. Bovendien zullen delegaties uit Griekenland, Italië, Hongarije, Denemarken, Nederland en vele andere landen aanwezig zijn. Jongeren uit alle delen van Duitsland zullen hun leeftijdgenoten uit Europa ontvangen, om te onderstrepen dat het Europa van morgen nooit meer dat mag zijn dat onze ouders gekend hebben.

Tot de talrijke programmapunten behoren bezoek aan de gedenkplaatsen Buchenwald en Dora, ontmoetingen met getuigen van toen, Meetings van de jongeren in officiële en in informele kring, bezoek aan Weimar en Erfurt en uiteraard deelname aan de herdenking van het Internationale Comité Buchenwald-Dora en ter nagedachtenis aan de rol van de gevangenen bij de bevrijding van het kamp.

Het project richt zich op jongeren en jonge volwassenen uit alle delen van Europa, die ter gelegenheid van de bevrijding van het KZ Buchenwald naar deze internationale jongerenbijeenkomst komen. De vereniging van het voormalige concentratiekamp Buchenwald-Dora zal samen met de FIR een op de jongeren toegespitste publicatie in diverse talen en een extra editie van de 'Glocke vom Ettersberg' (het informatieblad van de vereniging) voorbereiden.

Meer informatie op: www.lagergemeinschaft-buchenwald.de

Informatie voor onze Nederlandse delegatie:

Er zal nog bekeken worden of wij samen met de Belgische delegatie vertrekken vanuit Brussel

per trein, of we per (mini) bus vanuit Nederland direct vertrekken. Jongeren die zich aangemeld hebben krijgen daarover tijdig bericht en meer details over de reis.

Vertrek: donderdag 10 april (Brussel of Nederland, afhankelijk van treinreservering)
Vrijdag 11 april – begroetingen, eventueel bezoek Weimar of Erfurt,
Zaterdag 12 april - bezoek Buchenwald of Dora
Zondag 13 april – officiële ceremonie voor alle deelnemers
Slotceremonie met koor van het Russische leger, Partizanen liederen, Moorsoldaten enz.
Maandag 14 april – verblijf Weimar, meeting met jongeren
Dinsdag 15 april - terugreis

Aanmeldingen zijn nog mogelijk vóór 15 maart: woudenberg1@cs.com

Telefoon 06 54293580

Deelnamekosten: € 25 per persoon per dag, maaltijden en logies in Jeugdhotel inbegrepen;

Vervoer Nederland-Weimar: in overleg met AFVN/BvA (trein of mini-bus)

In excursies en vervoer ter plekke is voorzien door het organiserende comité

Symposia worden geregeld door de FIR i.s.m. de kampvereniging.

Buchenwald is geografisch gelegen in centraal Duitsland aan de vroegere grens van de DDR en de BRD.

*Het monument van Buchenwald ligt op een heuvel die uitkijkt op Weimar en de vlakte van Jena.
Weimar is de stad van Goethe, de Weimar republiek*

Inwoners van Weimar worden in het kamp langs de slachtoffers geleid door de geallieerden

Net als Sarajevo 1914

Kosovo, de lont aan een kruidvat. Afscheiding van Servië in strijd met het internationaal recht, "in vier of vijf weken", zegt separatistenchef Hashim Thaçi.

Door Jürgen Elsässer, vertaling Leo Schuwirth

Voor de NAVO en de EU is de onafhankelijkheid van Kosovo zo goed als een uitgemaakte zaak. Voor de opvolger van het UÇK, de terroristische organisatie AKSH, is zij een vanzelfsprekendheid.

De CDU-parlementariër Willy Wimmer schreef in het weekblad *Freitag* in november 2007:

"Toen in 1918 de wereld van toen met de grond gelijk gemaakt werd en met veel doortraptheid het fundament voor het volgende grote conflict gelegd werd, wilde men niet lang naar oorzaken gaan speuren. Het waren de 'pistoolschoten' in Sarajevo, die de levens van het troonopvolgerspaar beëindigd hadden, zo werd gezegd. Dát kon iedereen zich herinneren, je hoefde verder niet meer naar de achtergronden te vragen. Die waren echter veel beslissender voor de Eerste Wereldoorlog dan de aanslag te Sarajevo. Tot nu toe is het niet zover gekomen dat men er bij de onderhandelingen over de toekomst van Kosovo op aanstuurt, maar bepaalde handtekeningen onder bepaalde documenten zouden de werking van pistoolschoten kunnen hebben. De slagkoorden zijn geïnstalleerd en reiken van Noord-Ierland over het Baskenland, Gibraltar en de Kaukasus tot aan Tibet en Taiwan."

De huidige situatie op de Balkan doet op een beklemmende wijze denken aan de stand van zaken die tot de Eerste Wereldoorlog leidde. Duitsland en andere grootmachten hadden na jarenlange ongeregelde heden op de Conferentie van Berlijn in 1878 een geïjkt compromis gevonden: de omstreden Osmaanse provincie Bosnië moest voortaan formeel Turks blijven, maar in de praktijk zou zij door Oostenrijk bestuurd worden. In 1908 verbrak Oostenrijk dit verdrag en annexeerde het de provincie ook formeel. Uit wraak werd in 1914 troonopvolger Franz-Ferdinand in Sarajevo doodgeschoten.

Ongeveer honderd jaar later probeerden de NAVO-grootmachten het nog eens met een soortgelijk geïjkt compromis. Na hun aanvalsoorlog tegen Joegoslavië in 1999 drukten zij in de VN-Veilighedsraad resolutie 1244 erdoor, die Kosovo formeel weliswaar bij de Zuid-Slavische staat laat, maar die het in de praktijk onder VN-bestuur plaatst. Vervolgens pleiten de westelijke machten voor volledige afscheiding van de provincie en de door de EU gecontroleerde overdracht aan de Albanese meerderheid van de bevolking, zoals het plan is van de Finse onderhandelaar voor de VN-Veilighedsraad, Martti Ahtisaari.

Volgens het Volkenrecht zou dit mogelijk zijn, indien Belgrado met zo'n oplossing instemt, of tenminste de VN-Veilighedsraad zo'n oplossing toestaat. Zijn beide voorwaarden niet vervuld, dan kan Kosovo zich slechts eenzijdig, dus door een willekeurige, illegale handeling, tot zelfstandige staat uitroepen. Maar juist dit zou de komende weken gaan gebeuren. Zoals ten tijde van de overgang van de negentiende naar de twintigste eeuw komen op de Bal-

Gedramatiseerde tekening van "de pistoolschoten in Sarajevo"

kan de belangen van Centraal-Europese staten, Rusland en de islamitische wereld in botsing met elkaar. Iedere ingrijpende verandering in dit kwetsbare evenwicht kan terugslaan op het gehele continent. Aan de rand van een wereldoorlog.

Hoezeer Zuid-Oost-Europa nog altijd de ontstekingsvonk van een groot internationaal conflict zou kunnen zijn, werd duidelijk in de dagen na 10 juni 1999. Eigenlijk was het Joegoslavische leger na 78 dagen van NAVO-bombardementen reeds bereid tot terugtocht uit Kosovo. Het hiermee strokende militaire verdrag tussen Belgrado en de NAVO was al onderschreven, net zoals VN-resolutie 1244. Maar terwijl de troepen van Slobodan Milošević zich terugtrokken, rukten opeens Russische eenheden uit Bosnië op naar Pristina. Op hun pantserwagens hadden de soldaten het opschrift SFOR, hetgeen hen in de naburige staat identificeerde als een onderdeel van het door de VN gemandateerde stabilisatieleger, haastig overgeleverd met de letters KFOR. President Boris Jeltsin was er akkoord mee gegaan dat dit leger onder het opperbevel van de NAVO kwam te staan. Zijn generaals wilden er echter op z'n minst voor zorgen, dat Rusland een strategisch bruggenhoofd zou behouden. De voormalige Duitse minister van Buitenlandse Zaken Joseph Fischer vertelt in zijn memoires, *Die rot-grünen Jahre*, hoe dramatisch de situatie eigenlijk wel niet was: "Het geringe aantal Russische parachutisten was niet echt een partij voor de NAVO na de inval in Kosovo, daarvoor waren er te weinig en was hun bewapening te licht. De bezetting van de luchthaven kon

derhalve niets anders inhouden dan dat zij een uit Rusland te verwachten versterking vanuit de lucht konden tegemoet zien, en dat kon zeer snel in een zeer gevaarlijke directe confrontatie met de NAVO en de EU resulteren. (...) De situatie werd nog gevaarlijker, toen het bericht bevestigd werd, dat de Russische regering om vliegrecchten voor Antonow-troepentransportvlieg-tuigen bij de regeringen van Hongarije, Roemenië en Bulgarije gevraagd had. Het plan bestond om 10.000 soldaten via de luchtweg te transporteren naar Kosovo, of ook naar Bosnië om op die manier tot in Kosovo te geraken. Oekraïne had dat vliegrecht reeds toegestaan, maar de andere regeringen bleven bij een onverzettelijk nee. Maar wat, als de Russische vliegtuigen desalniettemin zouden gaan starten? Zouden de VS en de NAVO dan de landing gaan verhinderen? Of misschien de ontlading aan de grond? Of misschien zelfs de vliegtuigen uit de lucht schieten? Hier werd de mogelijkheid zichtbaar van een drama met onafzienbare gevolgen.”

Parallel aan de zenuwenoorlog met de Russische vliegtuigen spitste zich de crisis toe op vliegveld Pristina. De snel oprukkende troepen van het Britse KFOR-contingent hadden hun kanonnen op de opstandige bezetters van het vliegveld gericht. De NAVO-opperbevelhebber Wesley Clark gaf het bevel tot de bestorming, maar toen bleef één man koelbloedig en weigerde bevel. Michael Jackson, de Britse opperbevelhebber van KFOR, schreeuwde door de telefoon tegen de Amerikaan: “Ik ga voor u toch niet de Derde Wereldoorlog riskeren”.

Hoe het Westen president Jeltsin ertoe bracht het Antonow-troepentransport stop te zetten, is onbekend. Het gevecht om vliegveld Pristina werd in ieder geval slechts verhinderd omdat Jackson standvastig bleef. Clarkson accepteerde de ongehoorzaamheid. Eigenlijk had hij de weigeraar moeten laten arresteren door de militaire politie. Achteraf werd dat bekritiseerd door een Duitse generaal. “Het slappe terugdeinzen van de Britten en Amerikanen was zeker een verkeerd signaal in een situatie, die nooit tot een ernstig conflict tussen de NAVO en Rusland geleid zou hebben”, schreef Klaus Naumann, destijds voorzitter van de militaire commissie van de NAVO en als zodanig de hoogste Europese officier in die club. Raketten op US Camp Bondsteel ?

In het defensief: de Servische bevolking in Kosovo kan hoogstens hun niet-verbondenheid met de nieuwe staat tot uitdrukking brengen (in Osojane, 10.12.2007) Foto: AP

Zal zich in de komende weken een soortgelijke toespitsing kunnen voordoen? Reeds in de herfst van 2006 formuleerde een van de belangrijkste Duitse denktanks, de Stiftung Wissenschaft und Politik (SWP), denkbeelden over een van buitenaf geforceerde oplossing voor de Kosovo-kwestie: “Deze taken zullen een blijvend diplomatiek engagement vergen en de politieke, militaire en financiële reserves van de EU (...) opeisen”, schrijft Dušan Reljić, een der auteurs van de SWP-stukken. Onder die ‘militaire reserves’ valt de KFOR te verstaan, die op dit moment ongeveer 17.000 soldaten, waarvan 2500 Duitse, omhelst.

Een interventie zou dan overigens niet slechts op Kosovo gericht zijn, maar ook op het eigenlijke Servië. De auteur van de SWP voorspelt een situatie “die aan de crisis van het jaar 1999 herinnert”, dit wil dus zeggen aan de NAVO-

bombardementen! Ongeregeldheden in Kosovo zouden op de Servische kernprovincies Vojvodina, Sandžak en op het Presevo-dal kunnen overslaan. “Georganiseerde massademonstraties met botsingen tussen gematigde en radicale krachten alsmede met de politie zouden tot de opheffing van de staatsstructuren kunnen leiden”, zo vernamen verder. Als de staatsstructuren van Servië opgeheven worden, dan zou de EU (ook volgens haar eigen opvatting van wat politiek inhoudt) de rol van stabilisator aannemen en ‘broederlijke hulp’ verschaffen. Waartoe heeft men tenslotte ook Battle Groups, nietwaar?

Laten we eens een blik werpen op de te verwachten gebeurtenissen in de lente van 2008. Zowel de NAVO als de Albanen van Kosovo hebben verdere onderhandelingen, waarop Belgrado en Moskou aangedrongen hebben, categorisch afgewezen. Afgelopen donderdag (10 januari 2008 – red.) kondigde Hashim Thaçi, voormalig chef van de terreurorganisatie UÇK en sinds kort premier van de provincie Kosovo, aan dat de formele onafhankelijkheidsverklaring “binnen vier, vijf weken” zou volgen. De volgende dag berichtte de *International Herald Tribune*, verwijzend naar diplomatenkringen, dat “Duitsland en de VS overeengekomen zijn, om de onafhankelijkheid van Kosovo te erkennen”, en wel “na de tweede ronde van de presidentsverkiezingen op 3 februari”. Kanselier Merkel en president George W. Bush zouden dat overeengekomen zijn. Het valt niet aan te nemen dat het CDU-boegbeeld zich voor deze overeenkomst van het advies bediend heeft van boven geciteerde partijgenoot, Willy Wimmer. Deze was onder kanselier Helmut Kohl jarenlang staatssecretaris op het ministerie van Defensie.

Na de formele declaratie van de “Republika Kosova” is het mogelijk dat Servische gemeentes ten noorden van de Ibar-rivier hun trouw aan Servië, en daarmee hun niet-verbondenheid met de nieuwe staat, willen bewijzen. Het zou dan voorstelbaar zijn, dat bewapende troepen van de Kosovaarse Albanen in de enclaves van de minderheid, in het bijzonder in het bolwerk Noord-Mitrovica, doordringen en het verzet aldaar met bruto geweld zullen breken. Bij een soortgelijke poging tot etnische zuivering in medio maart 2004 konden de Skipetaarse terroristen een bende van 50.000 man op de been brengen. De kracht van de toenmalige aanval kon slechts afgeremd worden omdat KFOR-soldaten de extremisten tenminste tijdelijk de doortocht belemmerden. Acht pogromtrappers werden door hen neergeschoten. In de huidige situatie moet men ervan uitgaan dat de KFOR zich over het algemeen zo zal opstellen zoals het enige Duitse contingent binnen KFOR toen: men doet of de neus bloedt en men laat de terroristen begaan. In 2004 werden in de buurt van Prizren, onder Duits toezicht, alle Servische kerken en kloosters gebrandschat.

Inderdaad hebben de Serven in Kosovo ondertussen hun eigen verdedigingsformaties opgericht. Degene die het meest van zich laat horen is de zogenaamde Zar-Lazar-Garde, genoemd naar een held van de historische veldslag op het Amselveld in 1389. Deze paramilitairen hebben aangekondigd het US Camp Bondsteel met raketten te beschieten, in geval van een Kosovaarse onafhankelijkheidsdeclaratie. Het valt moeilijk te beoordelen of het hier om grootspraak gaat of om een serieus plan. Kenners van dat wereldje houden het ook voor mogelijk, dat achter het

etiket van Zar Lazar een bende provocateurs van westelijke spionagediensten schuilgaat.

Een mogelijk onopvallende afsplitsing van de provincie zonder militaire conflicten is in het belang van de NAVO-staten. Het diplomatieke protest van Rusland en zelfs van kleinere EU-staten als Slowakije, Roemenië en Cyprus wordt op de koop toe genomen. De regeringsgezinde Bertelsmann stichting heeft in een studie van december 2007 Taiwan als voorbeeld genoemd: ook die republiek in eilandvorm wordt zoals bekend maar door een paar andere staten erkend en is ook niet in de VN vertegenwoordigd. Desalniettemin beschikt dit eiland al gedurende zestig jaar over een bepaalde stabiliteit en zelfs welvaart. Dé wensdroom van de NAVO-staten zal het wel zijn, dat de Albanen in Kosovo, na proclamatie van hun staat, afzien van geweld tegen de Servische minderheid en hun autonome bestuursstructuren in het Noorden onaangetaast laten. Als tegelijkertijd de NAVO alle verbindingen met het moederland zou afsnijden, dan zou de Serven in Mitrovica op den duur helemaal niets anders meer overblijven dan met de nieuwe machthebber, Hashim Thaçi, een overeenkomst te sluiten.

Deze strategie van een onopvallende overwinning voor de separatisten kan echter relatief eenvoudig doorkruist worden. De *Frankfurter Allgemeine Zeitung* vreesde eind 2007, dat “de Serven de in het door Serven gecontroleerde deel van Kosovo, Gazivodsko jezero, een stuwmeer afsluiten en zodoende vele gebieden in Kosovo van de watervoorziening beroven. Dat zou z'n uitwerkingen hebben op de toch al povere stroomvoorziening in Kosovo, want met het water uit de Gazivodsko jezero wordt ook het machinepark van de Kosovaarse steenkoolcentrale, in de buurt van Pristina, gekoeld.” Tegen deze nogal simpel uit te voeren actie – voor die bezetting van de stuwdam zou een afdeling paramilitairen al voldoende zijn – zou de NAVO heel snel met wapengeweld optreden. “Reeds wordt er over de inzet van de KFOR nagedacht, om de stuwing van het stuwmeer te verhinderen. En daar zouden we dan inderdaad al snel dát niveau van militaire actie bereiken, dat het westen eigenlijk verhinderen wil”, zo schreef de *Zeitung für Deutschland* verder nog. Servië kan terugslaan.

Hoe zou de regering in Belgrado reageren, als Albanen en NAVO-soldaten op Serviërs schieten? Zal zij dan nog de huidige koers – in geen geval militair interveniëren – dan nog blijven voeren? Op deze lijn staat vooral de sterkste regeringspartij, de Democraten (DS) van Boris Tadić en de minister van Defensie, Dragan Šutanovac. De kleinere coalitiepartner, de Democratische Partij van Servië (DSS) van premier Vojislav Kostunica, is iets brutaler. Hun adviseur Aleksandar Simić heeft met zoveel woorden verklaard dat iedere staat het recht heeft om wapengeweld toe te passen om de territoriale integriteit te beschermen. In het geval van een conflict beslist echter de Verdedigingsraad met de president over het leger. Feitelijk dus Tadić. Bijgevolg zou het Westen zich geen zorgen hoeven te maken. Alleen, er zijn binnenkort nieuwe verkiezingen voor het hoogste staatsambt. De kandidaat van de oppositionele Radicale Partij (RS), Tomislav Nikolić, heeft goede kansen. Reeds bij de verkiezingen van 2004 dwong hij Tadić in een beslissende verkiezingsronde en slechts

met een heel klein verschil verloor hij. Uit verontwaardiging over de aanstaande amputatie van Kosovo zou hij wel eens door de meerderheid gesteund kunnen worden. En dan zou het Servische leger onder het opperbevel kunnen komen te staan van een politicus, die pleit voor de installatie van een Russische legerbasis in zijn land en wiens partij in de jaren 1990 met een eigen legertje van zich spreken deed.

Dit perspectief brengt het tijdschema van de separatisten in de war. Eigenlijk wilde de Europese Raad op 28 januari besluiten tot uitzending van een politie-eenheid van een kleine 2000 man. Dit tegen de wil van Belgrado en dus in strijd met het internationaal recht, hoewel noodzakelijk voor de realisering van de afscheiding. Omdat 28 januari echter vlak voor de tweede en beslissende verkiezingen van 3 februari is, zou een dermate provocerende beslissing wind in de rug betekenen voor Nikolić. Nu moet het thema op de lange baan geschoven worden. En nu wil de EU op dezelfde dag de voormalige schurkenstaat een associatieverdrag aanbieden en men is dan ook zo goed om niet meer op de uitlevering van de als oorlogsmisdadigers gezochte Radovan Karadžić en Ratko Mladić te staan. De EU hoopt, dat deze vooruitzichten Tadić de nodige stemmen zal opleveren. Het is mogelijk dat de Eurocraten dan buiten de waard gerekend hebben: volgens enquêtes van eind december zou driekwart van de Servische bevolking liever van een EU-toetreding afzien dan van Kosovo.

Ook uit Madrid ontvangt Belgrado momenteel een steuntje in de rug. Premier José Zapatero heeft, volgens een bericht van 11 januari in het Servische dagblad *Express*, van andere EU-regeringen de verzekering gekregen, dat Kosovo de onafhankelijkheid niet voor 10 maart zal verkrijgen (dus vier weken later dan door Thaçi aangekondigd), aangezien op dat tijdstip in Spanje Kamerverkiezingen zijn. Zo wil de socialistische regering verhinderen, dat de separatistische bewegingen in het eigen land een verkiezings-issue maken van het precedent op de Balkan. De Basken zijn er reeds mee begonnen. Als tegenzet zou de Spaanse meerderheid namelijk wel eens kunnen proberen om de socialisten bij de verkiezingen af te straffen. De socialisten worden door de conservatieve oppositie afgeschilderd als zijnde te laks jegens de separatistische regio's.

Deze vertragingen van het tijdschema stellen echter het geduld van de Kosovo-Albanen danig op de proef. Het valt van hen te verwachten dat zij de besluitvorming in diplomatieke kringen door middel van een paar spectaculaire geweldsmisdrijven een handje zullen helpen. We kunnen benieuwd zijn, hoe in dat geval de NAVO-machten en de Russen reageren. Deze lente kiezen de Russen namelijk ook een nieuwe president, en iedere kandidaat die de Slavische broeders in de steek laat, zal erop moeten rekenen dat hij steun van de kiezers zal verliezen.

Bovenstaand artikel was toen het geschreven werd zo actueel dat het goed mogelijk is dat op de dag dat dit nummer verschijnt de zelfstandigheid van Kosovo al door de separatisten uitgeroepen is. Nvdr.

Aan de abonnees van de Anti Fascist

Het afgelopen jaar 2007 heeft een stabiel aantal abonnees en een groeiende belangstelling gezorgd voor versterking van blad en vereniging. Het positieve saldo van het boekjaar 2007 geeft aan dat u ons wederom volledige steun gaf in het werk van de vereniging. Financiën zijn onontbeerlijk voor het werk van de redactie, het vooronderzoek van publicaties en onkosten van de vrijwilligers in binnen- en buitenland. Om de website draaiende te houden en vrijwilligers de onkosten te vergoeden is extra geld nodig. In april zal een groep jongeren deelnemen aan de internationale bijeenkomst in Buchenwald/Dora waarover u in deze editie op pagina 18-19 meer kunt lezen. Om reiskosten voor de jongeren mogelijk te maken en de voorbereidingen te treffen zal de AFVN/BvA een steentje bijdragen.

De acties rond de "Deur van Kotälla" in het voorjaar van 2007 en de steun aan het "Comité Heesters Raus" in het najaar tot op de dag van vandaag

hebben gezorgd voor een gedegen belangstelling in de pers en bekendheid bij het grote publiek. Vaak moest daarbij beroep gedaan worden op de kas van de AFVN/BvA. Dit leverde weer de nodige nieuwe contacten en steun op. Door uw extra bijdragen konden we dit alles realiseren en de voortgang van de Anti Fascist handhaven. Achter de schermen zetten een groot aantal mensen zich in zoals de verzendploeg, de redactie, de kopij-schrijvers, de vertalers, en zelfs de enthousiaste leden die met het blad de straat opgaan.

Hoe klein uw bijdrage ook is, elke bijdrage is er een voor versterking van organisatie van antifascisten en dit medium. Het minimumbedrag blijft € 10, wilt meer overmaken dan is dit zoals hierboven beschreven meer dan welkom!

We maken u erop attent dat **de acceptgiro bijgesloten is in de adreswikkel**. U kunt ook op een andere manier geld overschrijven: Gironummer 3206900 ten name van AFVN, Woudenberg.

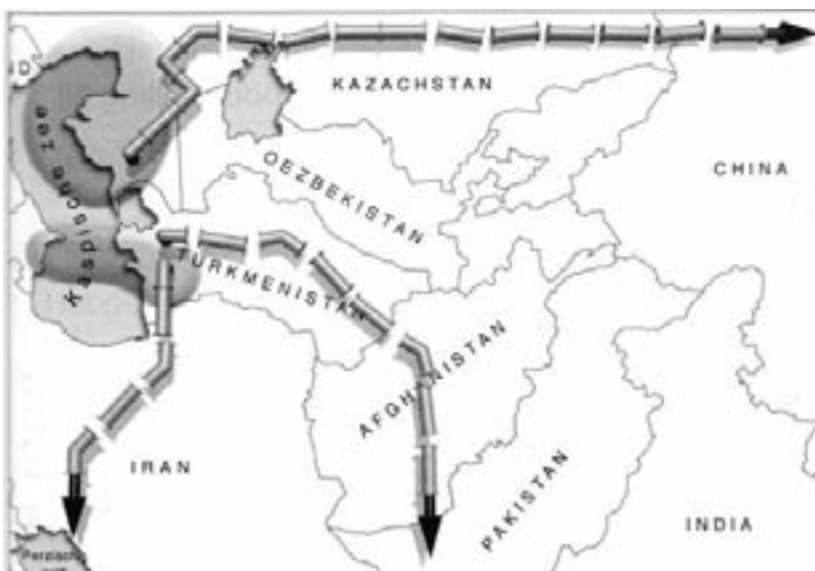
Piet Schouten, Penningmeester AFVN/BvA

Ingezonden n.a.v. actie "Heesters Raus"

Hallo,

Ik ben zelden bereid aan acties mee te doen, maar aangezien mijn moeder als verzetstrijdster, zij heeft ook het verzetskruis gekregen, in Dachau en Ravensbruck heeft gezeten door het verraad van een landgenoot, mag J. Heesters voor mij ter plekke doodvallen. Ihr hast es nicht gewusst maar mijn leven heeft een grote invloed gehad op het feit dat mijn moeder na het Oranje Hotel, Vught en bovengenoemde 1. 1/2 jaar de verschrikkelijke gebeurtenissen in deze kampen mee heeft moeten maken. Zij is in 2002 overleden en hetgeen wat zij heeft moeten doorstaan heb ik alleen uit boeken. Zijzelf heeft er nooit over gesproken. Ook ik heb een jaar therapie in Oegstgeest "mee mogen maken". Boycot het optreden en ik hoop dat velen met mij er zo over denken.

Kees de Jong (zoon van Leyda Knikman)

Deze kaart (uit het boek BLUFPOKER) over de aan te leggen olie- cq gasleiding door Afghanistan hebben we ook geplaatst op de openingspagina van one website www.afvn.nl bij een column over de verlenging van deelname van Nederlandse troepen aan de oorlog in Afganistan. Deze pijpleiding vormt de hoofdreden voor deze deelname.

Ook waar het Kosovo betreft zijn er andere beweegredenen als de ons voorgespiegelde humanitaire. Ook daarover vindt U in BLUFPOKER meer informatie. M.n. hoe de economische bronnen en belangen in Kosovo reeds voor de beëindiging van de oorlog tegen Joegoslavië onderling verdeeld waren.

We komen op beide, Afghanistan en Kosovo, uitgebreider terug in het volgende nummer.